

BinnenBand

jaargang 20 nr 87 - april 2015

EEN BAND TUSSEN BINNENLANDS BESTUUR EN DE LOKALE BESTUREN

Digitaal Loket Mijn Binnenland

Digitaliseren doe je met gezond verstand

Inburgering, een opstap naar actieve participatie aan de samenleving

Preventie van radicaliseringsprocessen

Nieuwe structuur Agentschap Binnenlands Bestuur

Bestuurlijk landschap op dieet

Thuis in de stad-prijs 2014

Lokale Inburgering- en Integratiemonitor 2015

Stadsmonitor 2014

Bevolkingsprojectie

Nieuwe regels bewijs kennis Nederlands bij een Vlaams lokaal bestuur

04/15

Vlaanderen
is lokaal bestuur

**AGENTSCHAP
BINNENLANDS
BESTUUR**

Vooraf

Deze BinnenBand heeft speciale aandacht voor het digitaal loket Mijn Binnenland.

Lokale besturen gebruiken het loket niet enkel om op digitale wijze te rapporteren binnen het kader van de Beleids- en Beheerscyclus. Sinds 1 januari 2015 ontvangt het loket ook inzendingen in het kader van het bestuurlijk toezicht. Aansluitend komt de problematiek van de digitale handtekening aan bod.

De nieuwe organisatiestructuur van Agentschap Binnenlands Bestuur komt eveneens aan bod. De nieuwe structuur is een stap in de evolutie van het agentschap naar een kennisgedreven organisatie. De kennisdeling vindt zijn uitdrukking al in deze BinnenBand in onder andere de artikels over de Stadsmonitor 2014, de bevolkingsprojectie en de Lokale Inburgering- en Integratiemonitor 2015.

Aanvullend besteedt deze editie aandacht aan de geplande afslanking van de provincies, de preventie van radicaliseringprocessen, de Thuis in de Stad-prijs 2014 en hoe het inburgeringstraject probeert bij te dragen tot de actieve participatie van allen aan de samenleving.

colofon

BinnenBand
een uitgave van het
Agentschap Binnenlands Bestuur
Vlaamse overheid

bestemd voor o.m. de gemeentebesturen,
de intergemeentelijke verenigingen,
de gemeentebedrijven,
de provinciebesturen en de OCMW's

verantwoordelijke uitgever

Guido Decoster, administrateur-generaal
Boudewijnlaan 30 bus 70, 1000 Brussel

eindredactie

Peter Maes - 02 553 39 68

lay-out

Sylvie Van de Waeter

druk

Antilope, Lier

Afgiftekantoor Antwerpen X

in dit nummer

- 3 Digitaal Loket Mijn Binnenland: een eenvoudige digitale stap naar efficiënt samenwerken tussen overheden
- 8 Interview met Stijn Lombaert over het gebruik Digitaal Loket Mijn Binnenland
- 10 Digitaliseren doe je met gezond verstand - rol handtekening
- 14 Inburgering, een opstap naar actieve participatie aan de samenleving
- 19 Preventie van radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot extremisme en terrorisme
- 20 Nieuwe structuur Agentschap Binnenlands Bestuur
- 24 Bestuurlijk landschap op dieet: afslanking provincies.
- 26 Thuis in de stad-prijs 2014
- 28 Lokale Inburgering- en Integratiemonitor 2015
- 31 Stadsmonitor 2014: 5 markante vaststellingen
- 33 Bevolkingsprojectie: in 9 op de 10 gemeenten stijgt de bevolking de komende jaren
- 37 Territoriale hervormingen in Frankrijk

Digitaal Loket Mijn Binnenland

Een eenvoudige digitale stap naar efficiënt samenwerken tussen overheden

Het Agentschap Binnenlands Bestuur heeft sterk ingezet op de realisatie van een eenvoudig digitaal loket dat lokale besturen kunnen gebruiken om te communiceren met de Vlaamse overheid. In januari 2015 nam het Digitaal Loket Mijn Binnenland een geslaagde doorstart met een eenvoudiger toepassing, een groot aantal nieuwe gebruikers en een stijgend aantal transacties.

We leven al geruime tijd in een maatschappij waar "digitaal" de norm is geworden. Het wereldwijde web heeft ervoor gezorgd dat we alles online én digitaal kunnen doen. Zelfs heel belangrijke en gevoelige zaken verlopen via het wereldwijde digitale web. We bankieren online, we kopen en verkopen op het web. Dat we als Belgen steeds vaker online zijn, bewijzen de recentste cijfers van de Europese Commissie: 83% gebruikt regelmatig het internet. Het is logisch dat burgers ook van hun overheden eisen dat diensten en informatie digitaal beschikbaar en afneembaar zijn. En waarom daar stoppen? Waarom streven we er niet naar om alle communicatie- en informatiestromen met en tussen overheden te digitaliseren?

Het Digitaal Loket Mijn Binnenland is er gekomen door de wens om als overheid de huidige informatie- en kennismaatschappij bij te benen. Zowel het recente als het vorige regeerakkoord van de Vlaamse Regering verwezen heel vaak, zowel expliciet als impliciet, naar digitale alternatieven. Bovendien werken veel overheden binnen hun eigen administraties al in doorgedreven mate digitaal. Die verschillende administraties digitaal op elkaar laten aansluiten, is niet enkel efficiënt maar ook noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de verwachtingen van een gedigitaliseerde maatschappij waar alle informatie, producten en diensten in een muisklik beschikbaar zijn op het eigen scherm.

Een tweetal jaar terug konden gemeentebesturen, provincies en stadsdistricten kennis maken met het Digitaal Loket Mijn Binnenland. Dit loket werd ontwikkeld door het Agentschap Binnenlands Bestuur samen met vijf pilootbesturen (de gemeenten Wielsbeke, Waregem, Wevelgem en Kortrijk en de provincie

West-Vlaanderen). Dit initiatief is een eerste stap in de realisatie van een digitale omgeving waar overheden elkaar kunnen vinden voor alle (officiële) communicatie.

Waarom een digitaal loket?

Het loket biedt op vandaag een antwoord op twee concrete noden.

Door de introductie van de **Beleids- en beheerscyclus (BBC)** bij lokale besturen was er de nood aan een middel om de digitale rapportering, dat een fundamenteel onderdeel vormt van de BBC, aan de Vlaamse overheid te bezorgen.

De introductie van BBC was eveneens een katalysator om de uitwisseling van informatie in het kader van het bestuurlijk toezicht digitaal mogelijk te maken. De beleidsrapporten die een fundamenteel onderdeel vormen van de besluiten over het budget, meerjarenplan en jaarrekening moeten aan de toezichthoudende overheid bezorgd worden in het kader van **bestuurlijk toezicht**. Wanneer die informatie in digitale vorm wordt uitgewisseld, dan volstaat het om dat slechts een keer te doen. Vanaf dan kunnen andere administraties of instanties die nood hebben aan die informatie ook beroep doen op die ene digitale "inzending".

Het idee van een digitaal loket was geboren en kreeg door de introductie van de BBC een flinke boost. De beleids- en beheerscyclus moest er mee voor zorgen dat de planlasten bij lokale besturen, alvast ten aanzien van de Vlaamse overheid, zouden verminderen.

In de geest van het MAGDA-principe (Maximale GegevensDe-ling tussen Administraties en Agentschappen) werd eenmalige opvraging van gegevens en informatie in combinatie met een maximaal hergebruik ervan de norm.

Door gebruik te maken van het Digitaal Loket beschikt het Agentschap Binnenlands Bestuur over heel wat beleidsinformatie over de lokale besturen. Deze informatie wordt dan ook ter beschikking gesteld aan andere Vlaamse administraties, wordt aangewend in het kader van de ESER-rapportering aan Europa, wordt waar mogelijk opengesteld aan burgers en organisaties... Op die manier wordt de gegevensuitwisseling voor bestuurlijk toezicht niet alleen efficiënter. Het Digitaal Loket draagt ook actief bij tot een efficiënte samenwerking tussen overheden.

Waarom is e-mail geen optie?

E-mail wordt ondertussen aanzien als volwaardig communicatiekanaal, ook voor officiële communicatie.

Het Agentschap Binnenlands Bestuur kreeg dan ook vaak de vraag of inzendingen voor het bestuurlijk toezicht per e-mail mochten gebeuren. Zowel de juridische als de technische kant van "e-mail" werd daarop onder de loep genomen met als conclusie dat dit niet het optimale medium was¹.

Een aantal juridische voorwaarden m.b.t. tijdstip van aflevering, authenticiteit en integriteit van de informatie... kunnen met een e-mail moeilijker worden gegarandeerd. Maar ook technisch

biedt e-mail onvoldoende meerwaarde ten opzichte van papieren post als we willen streven naar eenmalige gegevensuitwisseling en maximaal hergebruik van die gegevens. Andere digitale formats zijn daarvoor beter geschikt.

Dezelfde redenering geldt voor de uitwisseling van de digitale rapporten over de beleids- en beheerscyclus. In een digitale context is het logischer om informatie ergens beschikbaar te zetten en afspraken te maken over hoe de informatie er moet uitzien. Op die manier zet u opnieuw een stap dichterbij naar slim en efficiënt digitaal werken.

De organieke decreten, die de regels over het bestuurlijk toezicht bevatten, vereisen dus een aantal garanties, dat e-mail niet kan bieden.

Het Digitaal Loket Mijn Binnenland komt tegemoet aan de voorwaarden gekoppeld aan het bestuurlijk toezicht:

- De aangetekende zending of een afgifte tegen ontvangstbewijs was het middel om ervoor te zorgen dat beide partijen zeker konden zijn dat een zending wel degelijk werd afgeleverd én op welk moment. Het Digitaal Loket werd zo opgezet dat zowel de lokale besturen als de toezichthoudende overheid **met zekerheid de datum waarop werd gecommuniceerd kunnen nagaan**.
- Het Digitaal Loket is enkel toegankelijk voor die personen die daarvoor de juiste rechten hebben. Het zijn de lokale besturen zelf die bepalen wie voor hun bestuur bepaalde communicatie via het Digitaal Loket mag doen. Daarvoor wordt het **gebruikers- en toegangsbeheer** van de Vlaamse overheid gebruikt. Eens iemand de nodige rechten

¹ De basis hiervoor waren de principes die in het stuk "Digitaliseren doe je met gezond verstand – de rol van de handtekening" aan bod komen.

heeft gekregen van zijn lokaal bestuur, kan die persoon inloggen in het Digitaal Loket met zijn eID of burgertoken. Op die manier kunnen alle betrokkenen er op vertrouwen dat iemand legitiem gebruik maakt van het Digitaal Loket namens een bepaald bestuur.

- Daarnaast is het ook belangrijk dat alle partners kunnen vertrouwen op de **authenticiteit en integriteit van de informatie** die via het Digitaal Loket wordt uitgewisseld. Eens informatie werd verstuurd via het Digitaal Loket kan deze niet meer worden gewijzigd, niet door de verzender en niet door de ontvanger. Bovendien blijft de informatie door alle betrokkenen consulteerbaar.

Digitaal Bestuurlijk Toezicht 2.0 of herdacht

Sinds 2013 kunnen gemeenten, districten en provincies het Digitaal Loket Mijn Binnenland gebruiken voor inzendingen in het kader van het bestuurlijk toezicht als alternatief naast de aangekondigde zendingen of de afgifte tegen ontvangstbewijs.

Het vrijwillige gebruik van het Digitaal Loket om besluiten of besluitenlijsten toe te sturen aan de Vlaamse overheid bleef echter beperkt. Dat terwijl de Vlaamse Regering een verplicht gebruik vanaf 1 januari 2015 vooropstelde.

Toen de deadline dichterbij kwam is onderzocht waarom slechts weinig besturen het Digitaal Loket gebruikten voor het bestuurlijk toezicht. Dat resulteerde in de bijsturing van zowel de uitvoeringsbesluiten als de werking van het loket zelf.

Het vernieuwde loket werd in januari 2015 aan de lokale besturen voorgesteld en het gebruik van het Digitaal Loket Mijn Binnenland om een inzending te doen in het kader van het bestuurlijk toezicht is sindsdien significant gestegen.

Vanaf 2015 hebben volgende besturen toegang tot het Digitaal Loket Mijn Binnenland:

- Gemeenten
- Provincies
- Stadsdistricten
- OCMW's
- Autonome bedrijven (zowel gemeentelijke als provinciale)
- OCMW-verenigingen van publiek recht (m.u.v. de ziekenhuizen)
- Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (m.u.v. de feitelijke verenigingen)

Een aantal lokale besturen kunnen het Digitaal Loket nu nog niet gebruiken: de besturen van de erediensten, politiezones, brandweerzones...

Aantal lokale besturen die het Digitaal Loket gebruiken (totaal = 717) - Gegevens op 17/02/2015	
Gemeente	308
Provincie	5
OCMW	245
Stadsdistrict	9
IGS	31
AGB	96
APB	19
OCMW-vereniging	4
Totaal	717

Voor het insturen van bepaalde specifieke inzendingsplichtige besluiten moeten deze besturen **verplicht gebruik** maken van het Digitaal Loket en dit met ingang van 1 januari 2015. Het gaat om:

- Besluiten m.b.t. het budget (en een budgetwijziging)
- Besluiten m.b.t. het meerjarenplan (en een meerjarenplanaanpassing)
- Besluiten m.b.t. de jaarrekening

Voor andere inzendingsplichtige besluiten en besluitenlijsten of notulen is het gebruik van het Digitaal Loket nog steeds optioneel.

Procentuele vergelijking van soorten inzendingsplichtige besluiten die digitaal worden verstuurd (gegevens 17/02/2015)	
Belasting of restitutie	11,79%
Besluit ivm. financieel document erediensten	0,99%
Besluitenlijst	27,24%
Budget	32,96%
Jaarrekening	1,48%
Meerjarenplan	23,43%
Rechtspositierekening	2,12%
Totaal	100%

Het valt op dat veel lokale besturen er nu wel voor kiezen om onmiddellijk de overstap naar digitale communicatie te zetten voor alle inzendingen. De drempel blijkt nu dermate laag dat besturen ook besluiten insturen waarvoor geen inzendingsplicht bestaat. Uiteraard is dit niet nodig. Enkel besluiten die door de organieke decreten als inzendingsplichtig vermeld worden, moeten actief aan de toezichthoudende overheid worden gezonden. Als geheugensteun staat er in de handleiding van het Digitaal Bestuurlijk Toezicht een overzicht van welke lokale besturen welke beslissingen dienen in te sturen.

Een paar handige tips voor wie een inzendingsplichtig besluit of besluitenlijst via het Digitaal Loket wil sturen:

- Inzendingen worden "dossiers" genoemd. U kunt een dossier maken met een inzendingsplichtig besluit of met een besluitenlijst.
- Een dossier over een inzendingsplichtig besluit bevat alle informatie over dat besluit. Je voegt dus ook alle bijlagen over die beslissing, die nodig zijn voor de toezichthoudende overheid, toe aan dat dossier.
- In een dossier met besluiten en de beleidsrapporten over een budget, meerjarenplan of jaarrekening hoeft u de digitale rapportering niet nog een keer toe te voegen. Die informatie wordt afzonderlijk gestuurd via het loket BBC-DR.
- Een dossier met een besluitenlijst zal daarentegen meestal maar 1 bijlage bevatten, namelijk de besluitenlijst zelf.

Beleids- en beheerscyclus

Digitale rapportering

De invoering van de BBC betekende een grondige verandering in de wijze waarop de lokale besturen en hun verzelfstandigde entiteiten rapporteren over hun beleid en hun financiën. In BinnenBand van oktober 2013 werd reeds uitgebreid stilgestaan bij de verplichting voor de besturen die BBC toepassen om op een specifieke manier digitaal te rapporteren over hun meerjarenplannen (en aanpassingen daarvan), hun budgetten (en de wijzigingen) en hun jaarrekeningen.

Wanneer een BBC-bestuur een beleidsrapport instuurt in het kader van het bestuurlijk toezicht, moet daarnaast ook de digitale rapportering gebeuren. Bovendien moeten deze besturen ook per kwartaal op een specifieke manier rapporteren over hun verrichte transacties.

De rapportering gebeurt concreet door de aanlevering van twee bestanden (per beleidsrapport 1 .xml-bestand en 1 .xbrl-bestand). Beide bestanden moeten voldoen aan bepaalde technische voorwaarden en worden gemaakt door de lokaal gebruikte BBC-software. Sinds **1 januari 2015** moeten alle **BBC-besturen** het Digitaal Loket Mijn Binnenland gebruiken om de **digitale rapportering** aan de Vlaamse Regering te bezorgen.

Gebruikersbeheer

Voor u kunt werken met het Digitaal Loket Mijn Binnenland moet u daartoe de juiste rechten hebben gekregen van uw lokaal bestuur. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van het gebruikers- en toegangsbeheer van de Vlaamse overheid. Deze toepassing laat entiteiten toe om zelf het eigen gebruikersbeheer te doen voor tal van online-applicaties, waaronder dus het Digitaal Loket Mijn Binnenland.

Voor elk lokaal bestuur moet een lokale beheerder worden aangesteld. De meeste lokale besturen hebben dat al gedaan. Besturen die nog geen lokale beheerder hebben aangeduid, kunnen dat door het formulier op de webpagina van het Digitaal Loket in te vullen en terug te bezorgen aan het Agentschap Binnenlands Bestuur ("overeenkomst om de alfa-gebruiker aan te stellen"). Een bestuur hoeft slechts eenmalig een lokale beheerder via deze overeenkomst aan te duiden. Van zodra die persoon aan de slag kan in de toepassing, kan deze verantwoordelijkheid gedelegeerd worden aan collega's en kan de continuïteit op die manier worden gegarandeerd.

Waar (op welke webpagina) u precies gebruikersbeheer voor een bestuur kunt vinden, hangt af van het soort bestuur:

- Voor **gemeenten, provincies en stadsdistricten** wordt het **Gebruikersbeheer Lokale Besturen** (<https://lb-idbeheer.vlaanderen.be>) gebruikt. Voor meer informatie over deze toepassing of om te weten wie uw lokale beheerder is, kunt u terecht bij gebruikersbeheer.lokalbesturen@vlaanderen.be.
- Voor **OCMW's, OCMW-verenigingen, autonome bedrijven en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden is het Gebruikersbeheer partner Vlaamse overheid** (<https://pvo-idbeheer.vlaanderen.be>) van toepassing. Voor meer informatie over deze toepassing of om te weten wie uw lokale beheerder is, kunt u terecht bij mijnbinnenland@vlaanderen.be.

In de handleidingen van de respectievelijke loketten vindt u terug welke gebruikersrechten en rollen u precies nodig heeft om in het Digitaal Loket Mijn Binnenland te kunnen werken. Deze handleidingen staan op de website van het Digitaal Loket (binnenland.vlaanderen.be/agentschap/mijn-binnenland).

EHBO

Geen toegang tot het Digitaal Loket?

Vraag aan de gebruikersbeheerder van uw bestuur om uw rechten te controleren in de toepassing gebruikersbeheer.

Meer informatie of een handleiding nodig?

Ga even kijken op <http://binnenland.vlaanderen.be/agentschap/mijn-binnenland>

Problemen?

Contacteer de helpdesk via mijnbinnenland@vlaanderen.be

Stuur wel best een printscreen van het probleem mee.

En wat met rechtstreekse en automatische uitwisseling van informatie en documenten tussen software van besturen en de Vlaamse overheid?

Dat kan voor de digitale rapportering! De rechtstreekse en automatische uitwisseling van de digitale rapportering in het kader van de beleids- en beheerscyclus is vandaag al mogelijk. De softwarehuizen, die de BBC-software aanbieden, hebben daarvoor alle informatie in hun bezit. Informatie over de implementatie van deze functionaliteit kunt u dus best bij hen navragen.

Dat kan (nog) niet voor de besluiten en besluitenlijsten in het kader van het bestuurlijk toezicht. En dus ook niet voor de beleidsrapporten.

Interview met Stijn Lombaert over het gebruik Digitaal Loket Mijn Binnenland

Stijn Lombaert is directeur griffie provincie West-Vlaanderen

Dag Stijn, ik val maar onmiddellijk met de deur in huis. De provincie West-Vlaanderen was in 2012-2013 piloot en heeft zo geholpen met het opzetten van het Digitaal Loket. Waarvoor nogmaals onze hartelijke dank. Wat was de reden dat jullie als provincie graag piloot wilden zijn voor dit project?

Als bestuur waren we ook piloot voor de implementatie van de beleids- en de beheerscyclus per 1 januari 2012. Dat heeft voor een grote verandering gezorgd binnen onze organisatie waardoor ook digitalisering op de agenda is gekomen. Het Digitaal Loket was een project dat daar uitstekend bij aansloot en daarom waren we erg tevreden dat we als piloot konden fungeren. Op die manier konden we ook onze communicatie met ABB op een vlottere manier organiseren. Efficiënter dus.

In eerste instantie werd er een tijdje parallel gewerkt door de piloten. Jullie bezorgden alles op papier en daarnaast ook nog eens via het Digitaal Loket. Later, wanneer een grotere groep besturen kon instappen, was dat dubbel werk niet meer nodig. Een digitale zending werd een evenwaardige officiële zending. Toch is de provincie West-Vlaanderen tot voor kort nooit echt helemaal overstap gegaan voor het Digitaal Loket. Hoe komt dat?

Dat is juist. We merkten al snel dat het Digitaal Loket zoals het in piloot was voorzien een beetje te complex was. En dat op twee vlakken. Enerzijds was het inhoudelijk wat complex. De vele rollen die waren voorzien konden we niet altijd even makkelijk vertalen binnen de organisatie. Het aanmaken van een zendbrief, de verificatie en ondertekening van de verzendbrief waren theoretisch nodig maar praktisch niet te organiseren, zeker niet voor een groter bestuur. Anderzijds was er ook een technische complexiteit, zeker met betrekking tot het digitaal tekenen van de stukken door bepaalde functies binnen het bestuur. De praktijk toont aan dat het een universeel moeilijk vraagstuk is. Maar het zorgde zeker ook voor het feit dat we een aarzelende start namen als piloot. Maar dat is nu helemaal rechtgezet.

Eind 2014 werden een aantal wijzigingen doorgevoerd die aan deze problemen tegemoet moesten komen. Hebben jullie ondertussen het Digitaal Loket al gebruikt?

Absoluut. We gebruiken het loket voor alle rapportering met betrekking tot BBC en hebben ook recent een aantal provincieraadsbesluiten via dit kanaal bezorgd aan Vlaanderen. Digitalisering staat nog altijd hoog op de agenda en we zijn heel erg tevreden over de aanpassingen die ABB heeft doorgevoerd aan het Digitaal Loket. De complexiteit is erg elegant aangepakt. Het Digitaal Loket is intuïtief en uiterst gebruiksvriendelijk waardoor het bijna een plezier is geworden om besluiten en de digitale rapportering in het kader van BBC door te zenden. Eenvoudig, duidelijk en snel. Bovendien werden ook vlotte afspraken gemaakt over het tekenen van zowel stukken als de inzending op zich.

Zouden jullie het Digitaal Loket nu ook gebruiken, mocht het niet gedeeltelijk verplicht zijn?

Zeker wel. Het is zonder meer een efficiëntiewinst. Een wat oubollige manier van communiceren wordt vervangen door een eenvoudig te gebruiken digitaal kanaal.

Zijn jullie tevreden met de ondersteuning die wordt geboden voor het Digitaal Loket door ABB?

Helemaal. Zowel tijdens de pilootfase als op vandaag is de helpdesk niet alleen erg bereikbaar maar ook uiterst vriendelijk. Toegang tot het Digitaal Loket gebeurt via het Gebruikersbeheer en

ook daarvoor kunnen we op de gepaste ondersteuning rekenen op de momenten waarop we dat nodig hebben.

Je zou het Digitaal Loket dus aanraden aan andere lokale besturen als alternatief voor de aangetekende zending of de afgifte tegen ontvangstbewijs om hun inzendingsplichtige stukken aan de toezichthoudende overheid te sturen?

Absoluut. Ik kan alle besturen aanraden om er gebruik van te maken. Je kan het dankzij de elegante aanpassingen en vereenvoudigingen heel snel inpassen in de besluitvormingsprocessen. En het levert zoals gezegd een fijne tijdswinst op.

Vandaag kunnen jullie het Digitaal Loket enkel gebruiken om besluiten of besluitenlijst in te sturen in het kader van het bestuurlijk toezicht of om de digitale rapportering in het kader van de beleids- en beheerscyclus aan te leveren. Voor welke zaken zou de provincie dit loket op termijn nog graag gebruiken?

Voor de (misschien wat verre) toekomst zie ik het Digitaal Loket als het primaire communicatiekanaal tussen de lokale besturen en Vlaanderen. Naast besluiten en gegevens voor de digitale rapportering BBC zijn er nog heel wat informatiestromen van en naar de lokale besturen. En zelfs ook naar de Federale overheid. Zo bijvoorbeeld zou het gebruikt kunnen worden in het kader van de bijkomende vragen rond de goedkeuring van meerjarenplannen, budgetwijzigingen en de jaarrekening. Een universele, digitale postbus voor communicatie van en naar Vlaanderen.

Communicatiekanalen

De communicatiekanalen van het Agentschap Binnenlands Bestuur:

- **tijdschrift** BinnenBand
- **website** www.binnenland.vlaanderen.be, www.thuisindestad.be, www.integratiebeleid.be en www.inburgering.be
- digitale **nieuwsbrief** Binnenl@nd

Het agentschap geeft over belangrijke ontwikkelingen of nieuwe regelgeving publicaties uit.

U kunt alle publicaties van het agentschap op de website bestellen of aanvragen:

- **via mail** binnenland@vlaanderen.be

Digitaliseren doe je met gezond verstand - rol handtekening

Sinds 2000 kan iedereen een elektronische handtekening plaatsen, die dezelfde juridische waarde heeft als een handtekening op papier. Dat opende perspectieven, ook voor de overheid die haar processen wilde digitaliseren. Vijftien jaar later is er relatief weinig vooruitgang geboekt. Overheidsadministraties werken nog deels op papier en digitaliseringsprojecten resulteren te weinig in echte optimalisaties. Hoe komt dat en – belangrijker nog – hoe kan dit opgelost worden?

De kernvraag is niet zozeer of we meer digitaal werken sinds de millenniumwende maar wel of we efficiënter digitaal werken. Aan de digitalisering van een overheidsproces zijn immers zoveel verschillende parameters verbonden dat het al snel waanzinnig complex wordt. Juridische obstakels, technische of functionele vereisten en de organisatiecultuur zijn vaak uiterst moeilijk met elkaar te verzoenen, waardoor digitalisering niet altijd gelijk staat met procesoptimalisatie.

Dit artikel focust op de rol van de handtekening bij digitalisering. De kennis daarvan bij bestuursinstanties is laag – niet onbegrijpelijk aangezien zelfs de wetgeving errond verwarring scheidt¹. Daardoor wordt de handtekening vaak onterecht als obstakel gezien dat digitalisering tegenhoudt of wordt ze op een verkeerde, weinig efficiënte manier gedigitaliseerd.

Probleemstelling

Een eerste probleem is dat we een **elektronische handtekening** niet herkennen. Ze kan immers verschillende vormen aannemen in de digitale wereld. Niet enkel de handtekening die we met de elektronische identiteitskaart plaatsen, is rechtsgeldig. Wie overschrijvingen doet via een mobiele applicatie, wie processtappen in een DMS valideert of wie verlofaanvragen goedkeurt in het personeelsbeheersysteem, plaatst telkens een geldige elektronische handtekening.

We zijn ons echter te weinig bewust van die verschillende vormen. Uiteraard zijn er gradaties in veiligheid en zekerheid. Maar als bij digitalisering de juiste afwegingen gemaakt worden en de meest geschikte vorm gekozen wordt, spaart men tijd en geld uit.

Een tweede probleem is dat we vaak **niet weten waarom we iets ondertekenen**. We kennen de verschillende functies van de handtekening niet. In de papieren wereld is een handtekening of paraaf snel gezet. Een proces om een subsidie toe te kennen bijvoorbeeld zal heel vaak meerdere handtekeningen vereisen zonder dat wordt nagedacht over de reden waarom die handtekening gezet wordt.

De functie van de handtekening wordt opnieuw relevant wanneer men dit proces wil digitaliseren. Als de handtekening bijvoorbeeld enkel dient om iemand te identificeren, kan men andere technische oplossingen kiezen dan pakweg een eID-handtekening. Een handtekening is immers niet altijd een wettelijke geldigheidsvereiste en zijn er ook andere digitaliseringsmogelijkheden.

Een derde probleem is dat we in de digitale wereld niet dezelfde risico's accepteren die we wel in de papieren wereld accepteren. Terwijl we van een elektronische handtekening verwachten dat ze te allen tijde technisch gevalideerd kan worden, heeft geen enkele overheid een grafoloog in dienst om papieren handtekeningen te valideren. De technologie van een elektronische handtekening – en bij uitbreiding alle computertechnologie – is immers relatief nieuw en weinig ingeburgerd, waardoor we elk risico altijd willen uitsluiten. Dat werkt verlamdend en staat slimme digitalisering in de weg.

Slimme digitalisering

In maart 2014 lanceerde de Coördinerende archiefdienst van de Vlaamse overheid (VO) de 'Strategie voor een informatiegestuurde overheid'².

¹ De Europese Richtlijn 1999/93/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 1999 betreffende een gemeenschappelijk kader voor elektronische handtekeningen (omgezet in de Wet van 9 juli 2001 houdende vaststelling van bepaalde regels in verband met het juridisch kader voor elektronische handtekeningen en certificatieinstellingen) wordt over het algemeen verkeerd geïnterpreteerd als een dwingend normenkader over hoe de elektronische handtekening er moet uitzien.

² <http://www.bestuurszaken.be/informatiegestuurde-overheid>

Eén van de doelstellingen is de slimme digitalisering van overheidsprocessen, een doelstelling die ook in het regeerakkoord van de Vlaamse Regering en in verschillende beleidsnota's terug te vinden is.

Slimme digitalisering spiegelt niet zomaar de analoge manier van werken onveranderd naar de digitale wereld maar realiseert meerwaarde en optimalisaties door een risicoanalyse. Wat dat precies betekent, kan geïllustreerd worden aan de hand van de elektronische handtekening.

In het kader van die informatiestrategie is, samen met onder meer het Agentschap Binnenlands Bestuur, eind 2013 een project gestart om een beslissingsmodel op te maken voor handtekeningplaatsing³.

Dat model moet zowel VO-entiteiten als lokale besturen toelaten om de meest efficiënte keuze te maken tussen de verschillende soorten elektronische handtekeningen. Het is bedoeld als hulpmiddel om op een efficiënte manier processen te digitaliseren of de meerwaarde van de handtekening (of paraaf) te evalueren. Het beslissingsmodel helpt volgende vragen beantwoorden:

- is een handtekening noodzakelijk of kan ze afgeschaft worden?
- wat is de functie van de handtekening?
- welke soort elektronische handtekening is de beste keuze?

Aan de hand van twee pilotcases werd dit model uitgewerkt: de behandeling van subsidiedossiers binnen het kader van het Kunstendecreet en het opmaken van ministeriële besluiten. Deze processen werden bewust gekozen omdat ze vaak, in vergelijkbare vorm, voorkomen binnen een overheidsorganisatie. Het model zelf is bovendien ook toepasbaar op andere processen.

Het projectteam maakte ook de vergelijking met het beslissingsmodel voor het afschaffen van handtekeningen van de stad Antwerpen en streefde ernaar dat het model toepasbaar is op zowel interne processen als processen waarbij de tegenstelbaarheid aan derden cruciaal is. Dat betekent dat we zowel rekening houden met geldigheidsvereisten als met bewijskracht.

Bij wijze van extra test werd het model op de verschillende processen van het Agentschap Binnenlands Bestuur gelegd, die op een gegeven moment een handtekening vereisen en gaven toegepast advies bij een resem andere departementen en agentschappen van de Vlaamse overheid.

Dat leidde nu al tot een aantal digitalisering die veel eenvoudiger en sneller konden worden doorgevoerd. Enkele voorbeel-

den illustreren de meerwaarde van het model maar tegelijk ook de moeilijkheden waarmee men geconfronteerd wordt.

Voorbeeld: evaluatie bij de Vlaamse overheid (Vlimpers)

De wijze waarop ambtenaren van de Vlaamse overheid geëvalueerd moeten worden, is vastgelegd in het Vlaams Personeelsstatuut. Tot voor kort was daarin de vormvereiste van een handtekening opgenomen – met andere woorden de geëvalueerde en evaluator(en) moeten hun akkoord geven door middel van ondertekening. Een tweetal jaar geleden stapten enkele entiteiten over op de digitale tegenhanger van de voorheen schriftelijke procedure. Men maakte gebruik van de zogenaamde e-Performance-module van het VO-brede personeelsbeheersysteem Vlimpers.

Dat was een uitstekende keuze. De module beantwoordt aan alle kwaliteitseisen die het statuut oplegt aan de evaluatie, zoals bijvoorbeeld het garanderen van tegensprekelijkheid. De geëvalueerde meldt zich aan in het systeem met zijn gebruikersnaam en wachtwoord, bereidt zijn evaluatie voor en verklaart zich door een druk op een knop akkoord om de voorbereiding te versturen naar zijn eerste evaluator. Deze laatste vult (uiteraard op basis van een persoonlijk gesprek) de evaluatie aan en stuurt dit terug naar de geëvalueerde. De procedure is afgerond wanneer de geëvalueerde zich door een laatste druk op een knop akkoord verklaart met het verloop van de procedure en de neergeschreven zaken.

De wakkere lezer vraagt zich mogelijk af op welke manier aan de vereiste van ondertekening voldaan wordt. Diezelfde vraag stelde men zich bij de Vlaamse overheid ook. Het gevolg was dat men het Personeelsstatuut aanpaste en het woord 'ondertekend' liet schrappen.

Die wijziging was echter niet nodig: de elektronische handtekening wordt gezet door gebruik te maken van een combinatie van gebruikersnaam en wachtwoord, vereiste veiligheidsmaatregelen van het systeem en geregistreerde goedkeuringen van de evaluatoren en de geëvalueerde. Dit geheel beantwoordt perfect aan de definitie van een elektronische handtekening in het Burgerlijk Wetboek, die de basis vormt van het gebruik van de handtekening in het elektronische verkeer.

Men was dus onvoldoende op de hoogte van de verschillende vormen die een elektronische handtekening kan aannemen; een elektronische handtekening is niet enkel diegene die met een eID geplaatst wordt, waardoor men er onterecht van uit is gegaan dat het Personeelsstatuut moest worden aangepast.

³ <http://www.bestuurszaken.be/digitale-handtekening>

Voorbeeld: Digitaal Loket Mijn Binnenland (ABB)

Een vergelijkbaar voorbeeld vormt het Digitaal Loket Mijn Binnenland van ABB, dat onder meer de digitalisering van het bestuurlijk toezicht mogelijk maakt. Een medewerker van een lokaal bestuur meldt zich aan met zijn eID en bezorgt vervolgens de vereiste informatie aan de Vlaamse overheid. Ook hier is de combinatie van aanmelden met de acties in het systeem gelijk te stellen aan een elektronische handtekening. Het plaatsen van een extra eID-handtekening door de secretaris binnen het systeem, is overbodig om te spreken van een correct ondertekende verzending. Door de elektronische handtekening beter te leren kennen, kon de werking van het Digitaal Loket Mijn Binnenland dan ook sterk vereenvoudigd worden.

Hoe rechtsgeldig ondertekenen in het digitaal loket voor bestuurlijk toezicht?

Een besluit (of besluitenlijst) dat moet worden overgemaakt aan de toezichthoudende overheid moet worden ondertekend volgens de bepalingen ter zake in de organieke decreten. Een gemeenteraadsbesluit moet bijvoorbeeld ondertekend worden door de voorzitter van de gemeenteraad en door de secretaris. Een besluit van een raad van bestuur van een autonoom bedrijf moet ondertekend worden door die persoon of personen die daartoe gemachtigd zijn in de statuten van het autonoom bedrijf.

Dit aspect wordt door het Digitaal Loket Mijn Binnenland niet veranderd. Vooraleer een besluit op te laden in het Digitaal Loket moet er voor gezorgd worden dat aan decretale vereisten inzake de handtekeningen is voldaan.

Naast het ondertekenen van een besluit of een lijst, is er een tweede "ondertekeningsmoment", namelijk bij de verzending aan de toezichthoudende overheid, zoals het artikel aangeeft.

Voorbeeld: bestelling bij een raamovereenkomst

Een laatste voorbeeld betreft bestellingen bij een raamovereenkomst. De Vlaamse overheid heeft een raamovereenkomst afgesloten met een externe dienstverlener om strategische IT-consultancy te leveren. Bestellingen binnen die raamovereenkomst gebeuren op basis van bestelbonnen. Die bonnen kunnen uiteraard verschillende vormen aannemen – digitaal of papier. De toepasselijke wetgeving legt op dat een aantal elementen moet aanwezig zijn op straffe van ongeldigheid. Eén van die vereisten is dat de bon moet zijn ondertekend.

Na analyse werd beslist dat de bestellingen binnen dat raamcontract voortaan via e-mail zouden verlopen. De e-mail vormt dus de bestelbon; er wordt geen digitaal ondertekende bijlage verstuurd. De redenering is eenvoudig en sluitend: een e-mail draagt automatisch een zogenaamde gewone elektronische handtekening. Ze wordt gevormd door de combinatie van de headers (metadata) van het bericht en de naam en andere persoonsgegevens die door de afzender in het bericht geschreven zijn. Ook dit beantwoordt aan de definitie van een elektronische handtekening.

Misschien zal u opmerken dat een e-mail als elektronische handtekening weinig zekerheden biedt. Iedereen kan een e-mail versturen uit andermans naam, door bijvoorbeeld het 'From:'-veld aan te passen of door eenvoudigweg de persoonsgegevens van iemand anders te plakken in het bericht. Diezelfde lezer zal misschien eerder kiezen voor de elektronische handtekening die met de eID wordt geplaatst, aangezien die meer garanties biedt. Uit de analyse bleek echter al snel dat het risico dat dit zou gebeuren in dit proces zeer laag is en een zeer lage impact zou hebben. Daarom kozen we voor de meest eenvoudige vorm van elektronische handtekening.

Kies juiste vorm van elektronische handtekening

Uiteraard biedt de eID-handtekening enkele bijkomende garanties ten opzichte van andere vormen van de elektronische handtekening, zoals een e-mail of het werken met een beveiligd systeem. Maar ze is verre van zaligmakend: een eID-handtekening garandeert niets over de identiteit van de ondertekenaar of de authenticiteit van het document.

Daarom is de kernboodschap van het beslissingsmodel: kies de meest aangewezen vorm van elektronische handtekening om een proces te digitaliseren (en schaf waar mogelijk de handtekening gewoon af).

Om die keuze te maken, gebruikt het beslissingsmodel een risicoanalyse. Die analyse brengt juridische, technische en organisatorische factoren in rekening.

Een juridische factor is bijvoorbeeld de geldigheidsvereiste: is een handtekening wettelijk nodig binnen een proces op straffe van ongeldigheid? Onder juridische factoren verstaan we ook de functie die de handtekening heeft binnen het te digitaliseren proces: wat is de precieze rol van de handtekening? Voorbeelden van functies zijn identificatie van de ondertekenaar of beveiliging van de inhoud. Als de handtekening zelf niet wettelijk vereist is (en vaak is dat niet zo) kunnen die functies in de digitale

wereld op een andere manier ingevuld worden dan met een eID-handtekening. De drie hoger beschreven voorbeelden tonen dat helder aan.

Technische factoren houden rekening met de bestaande IT-infrastructuur van een organisatie. Indien zij niet beschikt over een personeelsbeheersysteem, kan men ook niet de papieren handtekening vervangen door een beveiligd systeem. Maar anderzijds zou het inefficiënt zijn om nieuwe software aan te kopen of externe eID-handtekeningsservices te integreren indien men wel over zo'n systeem zou beschikken.

Tenslotte moet men ook rekening houden met organisatorische factoren. Digitalisering houdt een andere manier van werken in; als men dat uit het oog verliest, zal men hervallen in de oude manier van werken. Dat vergt enige begeleiding en coaching van de eigen medewerkers. Sommige VO-collega's die in de voorbije jaren via Vlimpers geëvalueerd werden, drukten het digitale eindresultaat af op papier en lieten dit ondertekenen door hun evaluator. Dat was tenminste tastbaarder, zekerder en herkenbaarder dan de nieuwe manier van werken die zelfs juristen in de war brengt.

Het is duidelijk dat het belangrijk is te weten waarom je een handtekening zet en die eventueel te elimineren en niet zomaar over te stappen naar een elektronische handtekening. Wanneer toch gekozen wordt om een handtekening te gebruiken, kies dan de meest geschikte elektronische handtekening en gebruik daarbij het gezond verstand.

Het beslissingsmodel voor handtekeningplaatsing is te vinden op www.bestuurszaken.be/digitale-handtekening.

De Coördinerende archiefdienst biedt ondersteuning bij digitalisering. Contacteer hen via informatiemanagement@bz.vlaanderen.be of www.bestuurszaken.be/informatiemanagement.

Elektronische handtekening op authentieke akten?

Artikel 1317 van het Burgerlijk Wetboek laat sinds 2003 toe dat authentieke akten ook digitaal opgemaakt kunnen worden indien ze worden opgemaakt en gearchieveerd volgens de voorwaarden van een toekomstig KB. Dat koninklijk besluit ontbreekt vandaag, waardoor bijvoorbeeld een digitaal ondertekend MB niet mogelijk is.

Uit rechtspraak van het Hof van Cassatie bleek dat koninklijke besluiten ook als authentieke akten moeten worden begrepen.⁶ Bij uitbreiding zijn ook besluiten van de Vlaamse Regering, ministeriële besluiten, besluiten van de gemeenteraad of het college van burgemeester en schepenen, besluiten van de gouverneur enzovoort, authentieke akten⁵.

⁴ Zie de rechtspraak van het Hof van Cassatie, 24 januari 1996, A.C., 1996, nr. 50.

⁵ Zie 'Beslissingscriteria voor handtekeningen in de processen culturele subsidies en ministeriële besluiten', 15-16; zie <http://www.bestuurszaken.be/digitale-handtekening>

Inburgering, een opstap naar actieve participatie aan de samenleving

De Vlaamse samenleving is de voorbije decennia steeds etnisch en cultureel diverser geworden. De overheid staat voor de uitdaging om alle Vlamingen, ook nieuwe burgers, ten volle aan de samenleving te laten deelnemen. Inburgering biedt hen daarvoor een eerste opstap. Het inburgeringstraject laat inburgeraars toe op taalkundig, maatschappelijk en professioneel vlak competenties te verwerven om in staat te zijn om actief aan de samenleving deel te nemen.

Doelgroep van inburgering

Het inburgeringsdecreet definieert de doelgroep van inburgering als:

- iedere vreemdeling, voor zover volle achttien jaar oud, die ingeschreven is in het Rijksregister door een gemeente van het Nederlandse taalgebied of door een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, met uitzondering van de vreemdeling die hier voor een tijdelijk doel verblijft en van de asielzoeker gedurende een termijn van vier maanden na indiening van zijn asielaanvraag;
- iedere meerderjarige Belg, geboren buiten België, van wie minstens één ouder geboren is buiten België en die in het Rijksregister ingeschreven is door een gemeente van het Nederlandse taalgebied of door een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Het inburgeringsbeleid richt zich daarmee op inwijkelingen die zicht hebben op een langdurig of definitief verblijf in België en in het Vlaamse of Brusselse Hoofdstedelijk Gewest wonen. Vreemdelingen die in Vlaanderen of Brussel verblijven met een tijdelijk doel (zoals bv. bepaalde arbeidsmigranten en diplomaten) en asielzoekers van wie de asielaanvraag minder dan vier maanden terug is ingediend, zijn uitgesloten van inburgering.

Naast personen van achttien jaar en ouder, behoren ook minderjarige anderstalige nieuwkomers tot de doelgroep van het inburgeringsbeleid. Het gaat om dezelfde doelgroep van kinderen en jongeren die in aanmerking komen voor het onthaalonderwijs. De regionale werkingen van het Agentschap voor Integratie en Inburgering en de twee stedelijke vzw's verzorgen de toeleiding van deze kinderen en jongeren naar een geschikte

school of naar het onthaalonderwijs en, als dat nodig is, naar welzijns- en gezondheidsvoorzieningen. De minderjarige andersstalige nieuwkomers vallen buiten de scope van dit artikel.

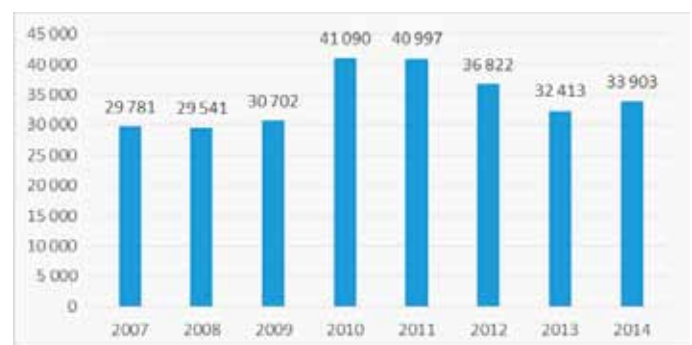
Instroom

Instroom algemeen

Maandelijks worden de nieuwkomers uit het Rijksregister geselecteerd als (vermoedelijke) doelgroep personen van inburgering. Nieuwkomers in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest worden niet geselecteerd uit het Rijksregister. De cijfers over instroom beperken zich bijgevolg tot het Vlaamse Gewest.

In 2014 werden er 33.903 meerderjarige nieuwkomers voor het eerst geselecteerd uit het Rijksregister.

Instroom meerderjarige nieuwkomers in het Vlaamse Gewest in 2007-2014

INBURGERING/INTEGRATIE

2010 en 2011 waren jaren met een hoge instroom van ongeveer 41.000 nieuwkomers. In de jaren erna daalt de instroom tot 32.413 (- 20%) in 2013. Het niveau van instroom van 2013 blijft echter boven het niveau van 2008 en 2009.

Instroom naar recht/plicht

Iedereen die tot de doelgroep van het inburgeringsbeleid behoort, heeft recht op een inburgeringstraject en kan op vrijwillige basis een inburgeringstraject volgen. In het Vlaamse Gewest zijn sommige groepen verplicht om een inburgeringstraject te volgen.

De inburgeringsplicht geldt niet voor inburgeraars gevestigd in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Volgende groepen zijn verplicht een inburgeringstraject te volgen:

Meerderjarige nieuwkomers

1. Vreemdelingen die tegelijk aan de volgende voorwaarden voldoen :

- 18 jaar of ouder;
 - ingeschreven in het Rijksregister;
 - wonend in een gemeente van het Vlaamse Gewest;
 - voor het eerst een verblijfstitel van meer dan 3 maanden.
- Belgen die tegelijk aan de volgende voorwaarden voldoen:¹
 - 18 jaar of ouder;
 - geboren buiten België;
 - minstens één van de ouders geboren buiten België;
 - voor het eerst niet langer dan 12 opeenvolgende maanden in het Rijksregister ingeschreven.

2. Anderstalige minderjarige nieuwkomers die 18 jaar worden op het moment dat ze nog geen 12 opeenvolgende maanden voor het eerst met een verblijfstitel van meer dan 3 maanden in het Rijksregister zijn ingeschreven.

3. Inburgeraars die bedienaar van een eredienst zijn in een door de Vlaamse overheid erkende plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap.

De volgende categorieën van inburgeraars ten slotte zijn vrijgesteld van de plicht tot inburgering.

In de cijferoverzichten vallen zij onder de categorie 'rechtgebend'.

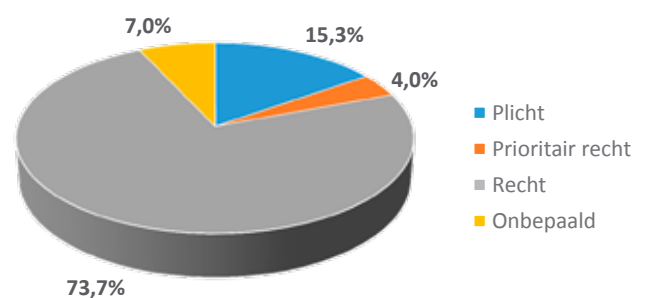
- Burgers van een EU+-land en hun familieleden. Deze vrijstelling geldt niet voor familieleden van Belgen en inburgeraars met de Belgische nationaliteit die hierboven vermeld staan;

- Inburgeraars die al een attest van inburgering hebben behaald;
- Inburgeraars die door een ernstige ziekte of handicap niet in staat zijn een inburgeringstraject te volgen;
- Asielzoekers zolang zij nog niet de status van erkend vluchteling of persoon met subsidiaire bescherming hebben;
- Inburgeraars die een getuigschrift of diploma hebben behaald in het Belgische of Nederlandse onderwijs;
- Inburgeraars die een volledig schooljaar onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers gevolgd hebben;
- Inburgeraars die 65 jaar of ouder zijn;
- Arbeidsmigranten die een verblijfsstatuut hebben dat tijdelijk is maar dat kan leiden tot een definitief verblijf.

De laatste 4 vrijstellingsgronden gelden niet voor inburgeraars die bedienaar van een eredienst zijn in een door de Vlaamse overheid erkende plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap.

Van alle personen die in 2014 gedetecteerd werden als nieuwkomer in het Vlaamse Gewest is 15% zo goed als zeker verplichte inburgeraar (5.196 personen). 77% is zeker rechtgebend (26.333 personen). Van 7% kan op basis van de gegevens in het Rijksregister niet opgemaakt worden of ze geen doelgroep zijn of rechtgebend (2.374 personen).

Instroom meerderjarige nieuwkomers in het Vlaamse Gewest in 2014 naar recht/plicht

Vergeleken met 2010 is het aandeel verplichte inburgeraars sterk gedaald (van 36% naar 15%). Dat heeft vooral te maken met de grotere instroom van EU+-inwoners.

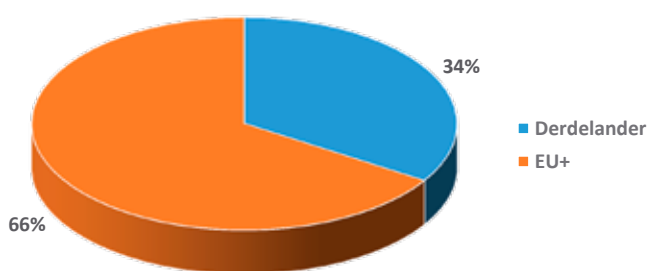
Instroom naar nationaliteit

We kunnen de nieuwkomers indelen naar EU+ of derdelander. EU+ zijn onderdanen van de Europese Economische Ruimte (EER) en Zwitserland. De EER omvat de landen van de Europese Unie, Noorwegen, IJsland en Liechtenstein. EU+-burgers zijn

¹ Van 2 maart 2008 tot 15 maart 2012 waren asielzoekers ingeschreven in het Vlaams Gewest na 4 maanden asielprocedure verplicht tot het volgen van maatschappelijke oriëntatie.

steeds vrijgesteld van de inburgeringsplicht. Derdelanders zijn onderdanen van andere landen dan van de EU+. Derdelanders zijn vaak verplicht om een inburgeringstraject te volgen.

Instroom meerderjarige nieuwkomers in het Vlaamse Gewest in 2014 naar nationaliteit

Het aandeel van nieuwkomers uit EU+-landen in de instroom blijft verder stijgen. In 2010 was dit aandeel 51%. In 2014 kwamen 66% van de nieuwkomers uit EU+-landen.

De onderstaande tabel geeft de belangrijkste nationaliteiten van de nieuwkomers weer in 2014. Daarnaast wordt gekeken naar de daling of stijging ten opzicht van 2013.

Aandeel van de 14 belangrijkste nationaliteiten, ingestroomd in het Vlaamse Gewest in 2014

	Instroom in 2014	Meerderjarige nieuwkomers	
1	Nederland	5.012	14,8%
2	Roemenië	3.756	11,1%
3	Polen	3.606	10,6%
4	Bulgarije	2.089	6,2%
5	Spanje	1.547	4,6%
6	Marokko	1.216	3,6%
7	Italië	1.192	3,5%
8	Frankrijk	882	2,6%
9	Portugal	880	2,6%
10	India	728	2,1%
11	Turkije	610	1,8%
12	Duitsland	594	1,8%
13	Syrië	588	1,7%
14	Afghanistan	567	1,7%
	Overige	10.636	31,4%
	Totaal	33.903	100,0%

	Instroom Meerderjarige nieuwkomers	daling/stijging t.o.v. 2013	daling/stijging in %
1	Roemenië	1.142	43,7%
2	Bulgarije	424	25,5%
3	Italië	305	34,4%
4	Spanje	142	10,1%
5	Syrië	92	18,5%
6	Marokko	51	4,4%
7	India	49	7,2%
8	Nederland	34	0,7%
9	Duitsland	29	5,1%
10	Verenigd Koninkrijk	5	0,9%
11	Turkije	-14	-2,2%
12	Frankrijk	-28	-3,1%
13	Portugal	-121	-12,1%
14	Polen	-141	-3,8%
15	Afghanistan	-150	-20,9%

Traditioneel bestaat het grootste aandeel uit Nederlanders (15%). Daarna volgen een groep van 3 Oost-Europese landen die samen een aandeel hebben van 28%.

In vergelijking met 2013 stijgt het aantal Roemeense (+ 44%) en Bulgaarse (+ 26%) nieuwkomers. Sinds 1 januari 2014 hebben Roemeense en Bulgaarse werknemers zoals andere Unieburgers een vrije toegang tot de arbeidsmarkt en kunnen zij werken zonder arbeidskaart. Roemeense en Bulgaarse werknemers die zich in Vlaanderen of Brussel inschrijven in het Rijksregister, zijn daarvoor vanaf 2014 ook in alle gevallen doelgroep van inburgering, tenzij hun werkgever in het buitenland gevestigd is.

Het aantal Poolse nieuwkomers daalt (- 4%). In vergelijking met 2013 stijgt het aantal Italiaanse (+34%) en het aantal Spaanse (+ 10%) nieuwkomers, maar daalt het aantal Portugese nieuwkomers (-12%).

Tenslotte zien we ook een stijging van het aantal Syrische nieuwkomers (+ 19%) en een daling van het aantal Afghaanse nieuwkomers (- 21%).

Net zoals in het verleden blijft de instroom verschillen van regio tot regio.

De Nederlanders vormen de voornaamste groep nieuwkomers in de stad Antwerpen (18%) en in de provincies Antwerpen (24%) en Limburg (30%).

In de stad Gent en in de provincies Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant komen de voornaamste groep nieuwkomers uit Oost-Europa. In Gent zijn dit de Bulgaren (31%),

INBURGERING/INTEGRATIE

in Oost-Vlaanderen zijn dat de Polen (17%), in West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant zijn dat de Roemenen (respectievelijk 19% en 12%).

Opvallend daarbij is de sterke toename van Bulgaren in het aandeel van nieuwkomers in Gent (7% gestegen in aandeel) en de sterke toename van Roemenen in het aandeel van nieuwkomers in West-Vlaanderen (+ 6%).

Instroom naar verblijfsstatuut

Ongeveer 60% van de EU+-nieuwkomers zijn in het wachtregister ingeschreven met een aanvraag van een verklaring van inschrijving. In afwachting van de uitvoering van een woonstcontrole worden Europese onderdanen in het wachtregister ingeschreven. Op dat moment behoren ze reeds tot de doelgroep van inburgering, maar is hun exacte reden van verblijf nog niet duidelijk. De exacte reden van verblijf wordt pas geregistreerd na een positieve woonstcontrole, na inschrijving in het vreemdelingenregister en nadat alle vereiste bewijzen werden voorgelegd.

Hieronder maken we een onderscheid tussen nieuwkomers uit EU+-landen en derdelanders.

Instroom meerderjarige nieuwkomers in het Vlaamse Gewest in 2014 naar verblijfsstatuut

Verblijfsstatuut	Derdelander	EU+
Arbeidsmigrant	12,8%	21,4%
Asielzoeker	13,5%	0,0%
Europees onderdaan waarvan reden migratie nog onbekend (aanvraag verklaring van inschrijving)	0,0%	59,9%
Geregulariseerd	1,5%	0,0%
Gezinshereniger	53,4%	6,7%
student EU+	0,0%	5,4%
Erkend vluchteling, subsidiaire bescherming, slachtoffer mensenhandel	13,8%	0,0%
Derdelander, andere reden	2,6%	0,0%
EU+, beschikker over voldoende bestaansmiddelen	0,0%	4,3%
EU+, andere reden	0,0%	1,2%
Onbepaald	2,3%	1,1%
	100,0%	100,0%

Bij de derdelanders is 53% gezinshereniger, 13% asielzoeker, 13% erkend vluchteling en 12% arbeidsmigrant. Bij de nieuwkomers uit EU+-landen is 21% arbeidsmigrant, naast de 60% waarvan de reden van hun migratie nog onbekend is.

Inburgeringscontracten

Er wordt contact opgenomen met alle geselecteerde nieuwkomers uit het Vlaamse Gewest. Rechthebbende inburgeraars krijgen een gewone brief, (mogelijk) verplichte inburgeraars krijgen een aangetekende brief. Verplichte inburgeraars moeten een inburgeringscontract ondertekenen; rechthebbenden hebben de keuze al dan niet in een traject te stappen. Maar als rechthebbenden eenmaal een contract ondertekend hebben, wordt van hen verwacht dat ze dit succesvol afronden.

In het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest worden geen nieuwkomers uit het Rijksregister geselecteerd. Nieuwkomers worden aangespoord om zelf contact op te nemen. Aangezien de inburgeringsplicht niet geldt in Brussel, zijn alle inburgeraars rechthebbend.

Personen die verhuizen of hun traject stopzetten en nadien herbeginnen, kunnen een tweede contract ondertekenen. Bij de onderstaande gegevens wordt alleen rekening gehouden met het aantal eerste contracten. Het onderstaande overzicht geeft weer hoeveel inburgeraars er voor het eerst een inburgeringscontract tekenden, per werkingsgebied en per jaar.

Aantal personen met een eerste inburgeringscontract per werkingsgebied in 2007-2014

Werkingsgebied	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Brussel	1.283	1.509	1.574	2.015	2.026	2.423	2.647	3.150
Stad A'pen	3.695	3.909	4.130	4.842	6.194	5.019	4.569	4.505
Gent	982	1.183	1.145	1.587	1.465	1.225	1.263	1.296
Oost-Vl.	1.085	1.008	1.190	1.736	1.822	1.290	1.281	1.322
Limburg	1.555	1.583	1.618	2.140	2.341	1.688	1.584	1.782
Prov. A'pen	1.355	1.725	1.690	2.505	2.757	2.225	2.113	2.176
West-Vl.	1.355	1.458	1.655	2.414	2.344	1.792	1.981	2.006
Vl.-Brabant	832	1.099	1.156	1.369	1.875	1.548	1.523	1.432
Totaal	12.142	13.474	14.158	18.608	20.824	17.210	16.961	17.669

In 2014 tekenden er 17.669 voor het eerst een inburgeringscontract, dat is een stijging van 4% ten opzichte van 2013.

In Vlaanderen blijft het aandeel inburgeraars met een contract als rechthebbende stijgen. Zij maken nu 60% uit van alle personen met een contract. In 2011 bedroeg dat aandeel slechts 22%. Het stijgend aandeel rechthebbende inburgeraars bij de instroom weer spiegelt zich in het stijgend aandeel rechthebbende inburgeraars met een contract.

Aandeel (%) rechthebbende en verplichte inburgeraars dat een contract ondertekende in 2011-2014

Werkingsgebied	2011		2012		2013		2014	
	Recht	Plicht	Recht	Plicht	Recht	Plicht	Recht	Plicht
Vlaams Gewest	22%	78%	42%	58%	55%	45%	60%	40%
Brussel	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%
Totaal	30%	70%	50%	50%	62%	38%	67%	33%

Inburgeringsattesten

Als zij het hele traject doorlopen, krijgen de inburgeraars op het einde een inburgeringsattest. Hoewel het principieel de bedoeling was dat personen binnen het jaar hun primaire inburgeringstraject kunnen afronden, duurt het traject in de praktijk vaak langer. De personen die een attest behaald hebben in 2014, zijn vaak in 2013 of nog eerder met hun traject begonnen.

Aantal uitgereikte inburgeringsattesten per werkingsgebied in 2007-2014

Werkingsgebied	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Brussel	486	654	680	690	827	895	1.195	1.772
Stad A'pen	1.411	2.461	2.598	2.943	4.256	4.028	4.461	4.367
Gent	340	571	596	743	939	1.048	869	939
Oost-Vl.	475	631	814	812	1052	1.213	1.063	1.322
Limburg	585	1.188	1.073	1.148	1.363	1.421	1.223	1.512
Prov. A'pen	523	741	930	1.139	1.615	1.423	1.384	1.801
West-Vl.	582	874	941	930	1.652	1.314	1.605	1.719
Vl.-Brabant	361	768	737	803	1.221	1.363	1.180	1.394
Totaal	4.763	7.888	8.369	9.208	12.925	12.705	12.980	14.826

In 2014 hebben 14.826 inburgeraars een attest behaald. Dit is een sterke stijging van 14% ten opzichte van 2013. Hoewel de instroom na de twee piekjaren 2010 en 2011 terug gezakt is, en ook het aantal contracten na 2011 terug gedaald is, gaat het aantal attesten, ondanks een kleine daling in 2012 in stijgende lijn.

Preventie van radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot extremisme en terrorisme

In het voorjaar van 2013 werden een aantal steden in Vlaanderen geconfronteerd met jonge inwoners die naar Syrië vertrokken om er te vechten tegen het regime van Assad, aan de zijde van extremistische groeperingen. Inmiddels werden ook kleinere steden en gemeenten met een soortgelijke problematiek geconfronteerd. Er zouden naar schatting zo'n 425 inwoners vanuit België naar Syrië zijn vertrokken. Deze, doorgaans jongvolwassenen, komen uit een vijftiental, voornamelijk Vlaamse steden. Zo werden onder meer Antwerpen, Mechelen, Vilvoorde, Brussel, Kortrijk en Maaseik voor grote uitdagingen geplaatst.

Experimenterend, zoekend, probeerden de steden een antwoord te bieden op de vele hulpvragen waarmee ze werden geconfronteerd. Bij het begin van deze legislatuur werd in de beleidsnota van Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid de uitdrukkelijke beleidsintentie genomen om de steden en gemeenten te ondersteunen in hun preventieve aanpak van het radicalisme en om een gecoördineerd preventief beleid te voeren inzake radicalisering.

De Vlaamse Regering keurde op 16 januari 2015 een conceptnota goed over de preventieve aanpak van radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot extremisme en terrorisme met daarin 11 voorgestelde actieterreinen. Deze conceptnota biedt het kader om Vlaanderenbreed een antwoord te bieden op de ondersteuningsnoden die lokaal aangevoeld worden inzake de aanpak van radicalisering.

De minister van Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid, Liesbeth Homans, staat in voor de coördinatie van de aanpak van radicalisering. De conceptnota zal nu verder worden geconcretiseerd in een actieplan met specifieke maatregelen met als ultieme doelstelling jongeren aan boord te houden. Dit zal gebeuren binnen een Vlaams Platform radicalisering, samengesteld uit ambtenaren van onder meer de beleidsdomeinen Welzijn, Onderwijs, Jeugd, Werk, Stedenbeleid en Integratie, aangevuld met een afgevaardigde van de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten en ambtenaren van de federale overheidsdienst Preventie en Veiligheid. Het Agentschap Binnenlands Bestuur neemt de coördinatie op zich.

De voorgestelde actieterreinen hebben onder meer betrekking op ondersteuning van steden en gemeenten, expertiseontwikkeling, ondersteuning van eerstelijns werkers en ouders, versterken van de weerbaarheid van jongeren en het ondersteunen van hun zoektocht naar een eigen identiteit. De concretisering van deze conceptnota vraagt inspanningen van de verschillende bevoegde ministers voor Welzijn, Onderwijs, Werk, Integratie, Jeugd, Stedenbeleid en Binnenlands Bestuur.

Binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur werd een ambtenaar aangeduid die fungeert als verbindingspersoon tussen de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen en tussen het Vlaamse niveau en de lokale, gewestelijke en federale overheden en politie- en veiligheidsdiensten. Deze persoon fungeert eveneens als centraal aanspreekpunt voor lokale besturen, diensten of organisaties en zorgt er voor dat vragen bij de juiste mensen terecht komen.

Met vragen omtrent het Vlaamse beleid inzake radicalisering kan u steeds met haar contact opnemen via **marjan.cochez@kb.vlaanderen.be**.

Daarnaast ontvangt de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG) een projectsubsidie vanuit Stedenbeleid om ondersteuning te bieden aan lokale besturen bij het voeren van een lokaal preventief beleid inzake radicalisering.

Sinds 15 januari is een voltijdse medewerker in dienst genomen. Deze persoon staat in voor kennisverzameling, expertiseontwikkeling en kennisdeling rond de lokale aanpak van radicalisering onder meer door middel van de organisatie van intervisie, studiedagen, het documenteren en ontsluiten van goede praktijken en het bieden van een aanspreekpunt voor lokale besturen met ondersteuningsvragen.

Voor vragen over een preventieve aanpak van radicalisering in uw gemeente kunt u mailen naar **radicalisering@vvsb.be**. De VVSG neemt dan zo snel mogelijk contact op met u.

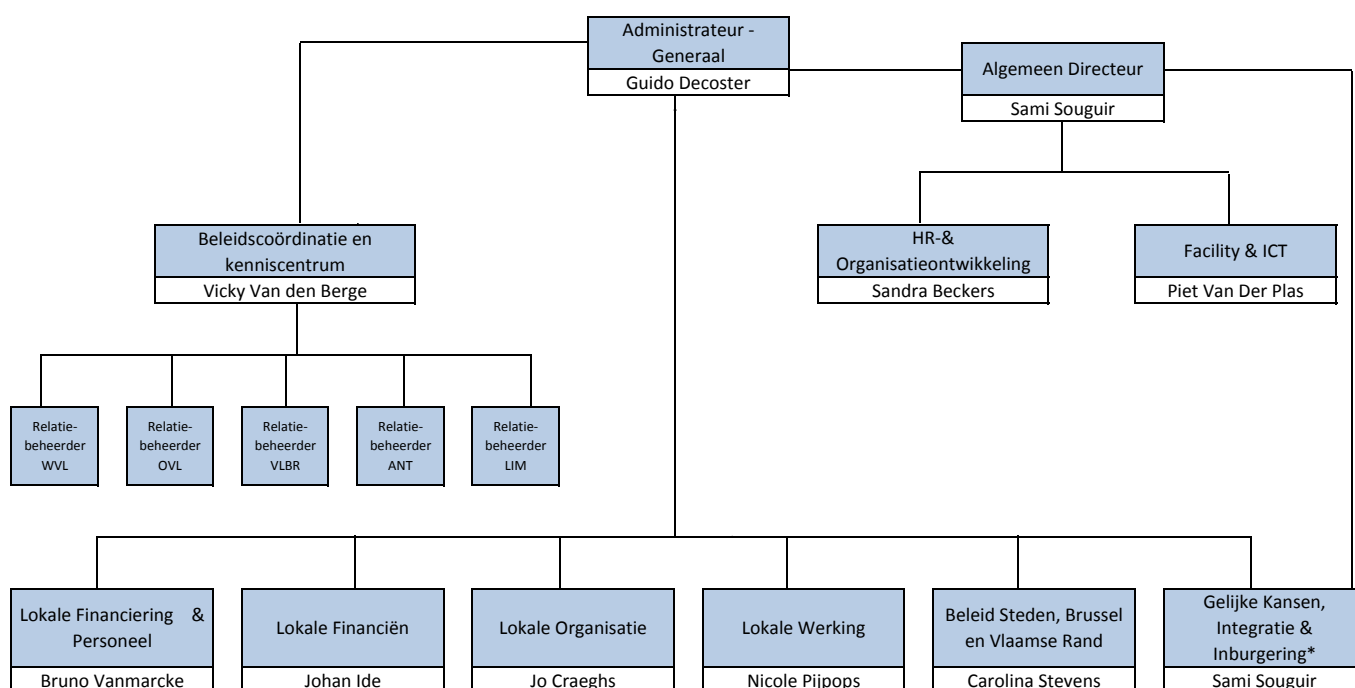
Nieuwe structuur Agentschap Binnenlands Bestuur

Met ingang van 2 januari 2015 is de organisatiestructuur van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) grondig herkend. Deze hervorming is het sluitstuk van een proces waarbij de kerntaak van ABB op enkele jaren is geëvolueerd van een focus op de uitoefening van het bestuurlijk toezicht naar een kennisgedreven organisatie die vooral inzet op beleidsvoorbereiding en –evaluatie. Daarnaast wil het agentschap zijn capaciteit en middelen optimaal inzetten ter ondersteuning van een autonome beleidsvoering door de lokale besturen.

De interne reorganisatie van ABB volgt op een ruime evaluatie waarbij naast de eigen medewerkers de belanghebbenden van het agentschap werden betrokken door middel van focusgroepen van lokale ambtenaren en mandatarissen en gesprekken met vertegenwoordigers van belangrijke stakeholders.

De substantiële vermindering van het aantal personeelsleden van ABB ten gevolge van de budgettaire context betekende een bijkomende stimulans voor deze reorganisatie.

De interne herstructurering van ABB doet vanzelfsprekend geen enkele afbreuk aan de beslissingsbevoegdheid van de minister en van de provinciegouverneurs.

* Voorlopige benaming

Nieuwe organisatiestructuur

De nieuwe organisatiestructuur houdt in dat de indeling van ABB in centrale en provinciale afdelingen wordt verlaten.

Zij steunt op twee belangrijke uitgangspunten:

- alle activiteiten die ABB uitvoert worden centraal aangestuurd
- de mogelijkheid voor decentrale contacten met het werkveld blijven volledig behouden: in alle provinciale locaties staan deskundige medewerkers van de verschillende afdelingen ter beschikking van de belanghebbenden.

Meer concreet bestaat het Agentschap Binnenlands Bestuur uit afdelingen belast met de verschillende inhoudelijke materies waarvoor ABB bevoegd is. Deze afdelingen staan zowel in voor de beleidsvoorbereiding en de beleidsevaluatie als voor de dossierbehandeling in die materies. Zij zorgen ook voor de voorbereiding van het bestuurlijk toezicht dat uitgeoefend wordt door de minister en de provinciegouverneurs.

Daarnaast zijn er afdelingen belast met de algemene beleidsvoorbereiding en beleidscoördinatie, de interbestuurlijke samenwerking, het kennisbeheer, de interne werking en organisatie van het agentschap.

Bevoegdheden van de afdelingen

Afdeling Lokale Organisatie afdelingshoofd: Jo Craeghs

- Organisatie van de besturen, zijnde de benoeming, verkiezing of aanduiding van de (leden van de) bestuursorganen en de adviesorganen van de gemeente, het stadsdistrict, het OCMW en de provincie
- De regelgeving met betrekking tot de lokale en provinciale verkiezingen
- De verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen van voornoemde besturen, m.i.v. het goedkeuringstoezicht.
- De procedure m.b.t. het herstel van de bestuurbaarheid
- De verkiezing, erkenning, samenvoeging en afschaffing van de erediensbesturen

Afdeling Lokale Werking afdelingshoofd: Nicole Pijpops

- Behandeling van de klachten en adviesvragen over de werking en de bevoegdheden van de gemeente, het stadsdistrict, het OCMW en de provincie
- Behandeling van de klachten en adviesvragen met be-

trekking tot beslissingen van de gemeente, het stadsdistrict, het OCMW en de provincie inzake:

- de wetgeving rond openbaarheid van bestuur
- de aankopen, verkopen, schenkingen door lokale besturen
- de naleving van de wetgeving op de overheidsopdrachten bij gunning door lokale besturen
- het taalgebruik in lokale besturen, meer bepaald het gebruik van het Nederlands en van het Frans in faciliteitengemeenten
- de huisnummers en straatnamen die gemeenten gebruiken
- de begraafplaatsen en de lijkbezorging
- de erediensten.
- De onteigeningen door gemeenten, provincies, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en autonome bedrijven
- Behandeling van de klachten inzake buurtwegen, ruimtelijke ordening en milieu

Afdeling Lokale Financiën afdelingshoofd: Johan Ide

- Kenniscentrum m.b.t. Beleids- en Beheerscyclus (BBC)
- Bestuurlijk toezicht op meerjarenplannen, budgetten, jaarrekeningen, overrulingen, herschikkingen leningen
- BBC DR en controlerapporten in het kader van bestuurlijk toezicht
- Permanente monitoring van de financiële toestand van de besturen (knipperlichtenrapportering)
- ESR-rapportering en waarborgenregeling
- Begeleidingscommissie (i.h.k.v. saneringsleningen met waarborg VR)
- Gewestelijke ontvangers
- Subsidiecontrole inburgering en integratie

Afdeling Lokale Financiering en Personeel afdelingshoofd: Bruno Vanmarcke

- zorgt voor de regelgeving over personeel, statuut mandatarissen, fiscaliteit en financiering van de gemeenten, OCMW's, provincies en interlokale samenwerkingsverbanden, en voor de ondersteuning van die besturen bij de implementatie ervan
- treedt voor de aangegeven materies ook op bij de voorbereiding van dossiers van bestuurlijk toezicht voor de gouverneurs en de Vlaamse Regering
- behandelt de dossiers over gesubsidieerde infrastructuur (niet-monumentale kerken, crematoria en huizen van vrijzinnigheid)
- levert gegevens aan over personeel, fiscaliteit en financie-

ring van de lokale besturen via het kenniscentrum

- ondersteunt de Beroepscommissie voor Tuchtzaken (lokale en provinciale personeelsleden) en het comité C
- behandelt de aanvraagdossiers voor toekenning van ere-tokens en eretitels voor het personeel en de mandatarissen van de lokale besturen

Afdeling Beleid Steden, Brussel en Vlaamse Rand **afdelingshoofd: Carolina Stevens**

- Stedenbeleid (uitgezonderd Communicatie en Stedenfonds)
- Brussel (gemeenschapsmateries)
- Versterken van het Vlaams karakter in de Vlaamse Rand
- Strategische projecten:
 - Opbouw Kenniscentrum
 - Belfortprincipe
 - ICT en interbestuurlijk e-government

Afdeling Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering **algemeen directeur: Sami Souguir**

- Fungeert als departement voor het Agentschap Inburgering en Integratie
- Handhaving
- Werkings- en projectsubsidies (de EVA's, het Minderhedenforum, De Schroef, het federaal impulsfonds, het Europees integratiefonds, ad hoc projectsubsidies, woonwagenterreinen...)
- Gelijke Kansenbeleid

Afdeling HR- en Organisatieontwikkeling **afdelingshoofd: Sandra Beckers**

- HRM-beleid
- Organisatieontwikkeling
- Interne communicatie
- Begroting
- Boekhouding

Afdeling Facility en ICT **afdelingshoofd: Piet Van der Plas**

- Interne & externe communicatie (implementatie)
- Huisvesting
- ICT
- Informatiebeheer
- Kennisbeheer
- Logistiek & Facility
- Organisatie verkiezingen
- ...

Afdeling Beleidscoördinatie en Kenniscentrum **afdelingshoofd: Vicky Van den Berge**

- Coördinatie van het beleid m.b.t. de thema's Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Brussel, Vlaamse Rand, Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering
- Ondersteuning van de werking van het Agentschap Binnenlands Bestuur in zijn rol van Kenniscentrum over al deze thema's.
- Coördinatie van de relaties van het agentschap met zijn belanghebbenden.

Centrale aansturing, gekoppeld aan een decentrale werking en versterking van de samenwerking met de lokale besturen

Sinds 2 januari 2015 worden zowel de beleidsvoorbereiding als de concrete dossierbehandeling centraal aangestuurd, ongeacht de gemeente of provincie waarop de dossiers betrekking hebben. Daardoor komt er over de grenzen van de provinciale locaties heen een grotere inhoudelijke capaciteit beschikbaar. De expertise van de medewerkers wordt gedeeld en de eenheid van de beleidsvoorbereiding wordt beter gewaarborgd. Maar afgezien van deze centrale aansturing, blijven de courante dossiervoorbereiding en de mogelijkheden tot direct contact met het agentschap vanuit elk van de provinciale locaties volledig behouden.

De vervanging van de provinciale afdelingen door verticale themagerichte afdelingen heeft geen wezenlijke invloed op de wijze waarop het agentschap de dossiers van de lokale besturen behandelt. Het agentschap blijft in iedere provinciehoofdstad vertegenwoordigd alwaar dezelfde contactpersonen als voorheen aanwezig en aanspreekbaar zijn. Op de website van het agentschap zal binnenkort een overzicht van de contactpersonen per locatie te vinden zijn.

Daarnaast positioneert ABB zich sterker als een knooppunt tussen de Vlaamse overheid en zijn lokale besturen. Het agentschap investeert zowel in een betere samenwerking met en ondersteuning van de lokale besturen, als in intensievere contacten met de andere entiteiten van de Vlaamse overheid, wat hun relaties met de lokale besturen betreft.

In elke provinciale locatie zal een ambtenaar van ABB specifiek belast worden met het onderhouden en verder uitbouwen van de relaties met de lokale besturen. Deze ambtenaar zal werken als aanspreek- en contactpunt voor de lokale besturen in hun relatie met de gouverneur, ABB en met de brede Vlaamse overheid. Hij/zij kan deelnemen aan overlegfora met lokale ambtenaren en/of mandatarissen in de provincie, informatie verstrekken bij beleidsinitiatieven en relevante contacten leggen met de verschillende entiteiten van de Vlaamse overheid

Huisvesting in Brussel en in de Vlaamse Administratieve Centra in de provinciehoofdplaatsen

Naast het algemeen adres van ABB in het Boudewijngebouw te Brussel, behoudt ABB zijn contactadressen in de provinciale locaties.

In Antwerpen, Gent en Leuven zijn dat de Vlaamse administratieve centra, gelegen in de onmiddellijke nabijheid van de spoorwegstations. Op 9 januari 2015 namen de Limburgse collega's hun intrek in het VAC te Hasselt. In de loop van 2015 zullen de medewerkers van Brugge eveneens naar het VAC verhuizen. Dat sluit aan bij een bewuste positionering van ABB in een versterkte samenwerkingsrelatie met de andere decentraal georganiseerde diensten van de Vlaamse overheid.

Inbedding van ABB in het beleidsdomein Kanselarij en Bestuur

De reorganisatie van het Agentschap Binnenlands Bestuur loopt samen met de algemene hertekening van de organisatie van de Vlaamse overheid die past in de uitvoering van het regeerakkoord. De Vlaamse Regering kiest voor een slanke, maar efficiënte overheid, die betere resultaten levert met minder, maar meer doelgericht ingezette middelen.

Er komt een samenvoeging van beleidsdomeinen en een vermindering van het aantal entiteiten. Het Agentschap Binnenlands Bestuur maakt deel uit van het nieuwe beleidsdomein Kanselarij en Bestuur, dat ontstaat uit een bundeling van de taken en opdrachten die voorheen deel uit maakten van de Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid en het beleidsdomein Bestuurszaken.

In dat kader zullen de bevoegdheden inzake de coördinatie van het beleid met betrekking tot Brussel-Hoofdstad en de Vlaamse Rand rond Brussel, als ook inzake het verticale gelijkheidsbeleid aan de opdrachten van ABB worden toegevoegd.

Deze hertekening wordt in het voorjaar van 2015 afgerond.

Adressering en contacten

Correspondentie, telefonische en persoonlijke contacten kunnen zoals voorheen behouden blijven, zowel te Brussel als in de provinciale locatie. Ongeacht de plaats waar briefwisseling of mailcorrespondentie toekomt, wordt zij door de bevoegde afdeling behartigd. In beginsel gebeurt dat vanuit de provinciale locatie, zeker wat de courante dossierbehandeling betreft.

Toezendingen gebeuren ook steeds meer digitaal. Het agentschap moedigt deze wijze van verzending aan. Mettertijd wordt digitale correspondentie de te hanteren norm. U ontvangt daarover afzonderlijke informatie.

Briefwisseling met het Agentschap Binnenlands Bestuur kan zowel naar Brussel als naar de provinciale locatie gezonden worden. Het vermelden van de bevoegde afdeling in de adressering is optioneel, maar niet verplicht.

De adressen en contactgegevens van het Agentschap Binnenlands Bestuur vindt u op de achterflap van deze BinnenBand.

Bestuurlijk landschap op dieet: afslanking provincies

Met het aantreden van de nieuwe Vlaamse Regering in de zomer van 2014 kwamen ook de nieuwe beleidsprioriteiten naar voor. Zo kon men in het regeerakkoord lezen dat de Vlaamse overheid op het eigen apparaat wenst te besparen om tot een kleinere en meer slagkrachtige overheid te komen. Een overheid die klantvriendelijker is en minder administratieve lasten oplegt. Maar daar eindigt de ambitie van de Vlaamse Regering niet. Ze wenst ook de bestuurlijke verrommeling en beleidsconcurrentie binnen de Vlaamse bestuurlijke ruimte verder terug te dringen.

Om het gestelde doel te bereiken zal de Vlaamse Regering meer vertrouwen en verantwoordelijkheden geven aan haar eigen ambtenaren en zal men het aantal eigen entiteiten drastisch verminderen.

Daarnaast moeten de steden en gemeenten meer vertrouwen en autonomie krijgen door middel van de commissie decentralisatie en wordt het provinciale niveau verder afgeslankt.

Daarmee bouwt de Vlaamse Regering verder op de realisaties van de vorige regeerperiode. Ze doet dit vanuit een duidelijke visie op de plaats van het provinciaal bestuur binnen de Vlaamse bestuurlijke ruimte.

Provinciaal BMI in het vizier

Wat houdt die afgeslankte provincie nu in volgens het regeerakkoord?

Het project is gevormd rond vier pijlers.

De eerste pijler ontnemt de provincies alle taken die vallen onder de persoonsgebonden bevoegdheden.

De tweede pijler integreert de provinciale opcentiemen op de onroerende voorheffing in de Vlaamse heffing en voorziet in een systeem van provinciale dotaties.

De derde geeft steden met meer dan 200.000 inwoners de mogelijkheid om "provincievrij" te worden.

De vierde en laatste pijler focust enerzijds op de halvering van het aantal provincieraadsleden en anderzijds op het verminderen van het aantal gedeputeerden van zes naar vier.

Met deze maatregelen wil men voor een afgeslankt provinciaal niveau zorgen en een efficiënter werkende overheid ten dienste van de burgers.

Ontnemen persoonsgebonden bevoegdheden

De provincies zijn territoriaal gedecentraliseerde overheden. Volgens artikel 2 van het Provinciedecreet richten ze zich op de gebieds- en streekgerichte werking. De grondgebonden bevoegdheden sluiten nauw aan bij deze opdracht. In materies zoals ruimtelijke ordening, leefmilieu, economie is het aangewezen dat bevoegdheden worden uitgeoefend door een bovenlokaal bestuur. Er is vaak sprake van belangentegenstellingen en nood aan belangenafweging, zowel tussen sectoren als tussen gemeenten, op een bovenlokaal niveau. Daarom worden de grondgebonden bevoegdheden dus niet gevat door deze operatie.

Wat betreft de culturele en persoonsgebonden aangelegenheden, opgesomd in de artikelen 4 en 5 van de bijzondere wet op de hervorming der instellingen, ligt dit anders.

Zij zijn vooral gericht op personen. Hier gaat het om taken die zich situeren binnen de domeinen cultuur, jeugd, sport en welzijn. De

Vlaamse Regering is van oordeel dat deze aangelegenheden, volgens het subsidiariteitsprincipe, best behartigd worden door die besturen die het dichtst bij de burger staan. De lokale overheden zijn door hun lokale verankering het best geplaatst om een antwoord te geven op de bekommernissen van de burgers binnen het kader dat door de Vlaamse overheid wordt uitgezet.

Hervorming financiering

Een overdracht van bevoegdheden gaat noodzakelijkerwijze gepaard met een overdracht van de nodige financieringsmiddelen. Na de opheffing van het Provinciefonds op 1 januari 2015 zijn de opbrengsten uit provinciale belastingen de belangrijkste algemene financieringsbron voor de provincies. Het gros daarvan zijn opbrengsten uit de provinciale opcentiemen op de onroerende voorheffing. Om de overdracht van de nodige middelen, waar opportuun ook naar lokale besturen, te verzekeren zal hierop ingegrepen worden. De provincie zal de mogelijkheid ontnomen worden om opcentiemen op de onroerende voorheffing te innen. Deze heffing wordt geïntegreerd in de Vlaamse onroerende voorheffing, maar de extra opbrengsten voor de Vlaamse overheid zullen worden doorgestort aan de provincies.

“Provincievrije” steden

Het regeerakkoord voorziet dat de steden met meer dan 200.000 inwoners (Antwerpen en Gent) de bovenlokale en gebiedsgerichte taken, die de provincie op hun grondgebied uitoefenen, kunnen overnemen. Het gaat hier ook over taken die grondgebonden zijn aangezien de provincie sowieso uitgesloten wordt om taken uit te oefenen met betrekking tot persoonsgebonden materies. De provincies blijven wel bevoegd voor de medebewindstaken die ze uitoefenen op het grondgebied van deze steden bijvoorbeeld ruimtelijke ordening.

Vermindering provincieraadsleden en gedeputeerden

Binnen de laatste pijler wordt een aanpassing gedaan op het voorziene aantal provincieraadsleden en gedeputeerden per provincie. Rekening houdend met het inwonersaantal van elke provincie zal het aantal raadsleden gehalveerd worden. Het aantal gedeputeerden per provincie zal beperkt worden tot maximum vier. Deze oefening is een logisch gevolg van het verminderd aantal provinciale taken en bevoegdheden.

Aanpak

Momenteel is door minister van Binnenlands Bestuur Liesbeth Homans een projectteam aangesteld dat bovenvermelde deelprojecten coördineert en een vlotte afhandeling van de volledige opdracht ambieert. In overleg met de provincies, de verschillende sectoren, de steden, gemeenten en andere belanghebbenden voert men dit traject uit. Samenwerking en een goede verstandhouding tussen de verschillende partners is hierbij cruciaal. Dit in functie van de sectoren, het te werk gestelde personeel en de dienstverlening naar de burger. De streefdatum voor de afronding van dit project is 1 januari 2017.

Verschillende werkgroepen zijn gestart met de voorbereidingen en de taken van de provincie worden in kaart gebracht. Zo kan snel duidelijkheid worden geschept over welke taken naar welke besturen zullen worden overgedragen.

Slot

De voorbije jaren zijn tal van initiatieven genomen in samenwerking met de provincies, de Vlaamse overheid, lokale overheden en andere betrokkenen op het veld. Deze zijn van grote meerwaarde voor onze samenleving en het sociaal weefsel binnen Vlaanderen. Het is alles behalve de bedoeling van de Vlaamse Regering om deze initiatieven stop te zetten of af te bouwen. De afslanking van de provincies is geen besparingsoperatie maar enkel een verschuiving van bevoegdheden, taken en middelen. Dit in functie van een efficiënter werkende overheid met nog meer democratische legitimiteit bij de burger. Enkel zo kan men garanderen dat in de toekomst de middelen nog efficiënter ingezet kunnen worden daar waar deze nodig zijn.

Thuis in de Stad-prijs 2014

Sinds 2001 wordt de Thuis in de Stad-prijs jaarlijks uitgereikt. Vlaams minister bevoegd voor het Stedenbeleid Liesbeth Homans maakte de winnaars van de Thuis in de Stad-prijs 2014 bekend. De prijs werd ex aequo toegekend aan de projecten Leefstraat (Gent), Eggevoort Friche (Brussel - Vlaamse Gemeenschapscommissie) en Kortrijk Spreekt/Iedereen spreekt (Kortrijk). De drie projecten ontvingen elk een geldprijs van 50.000 euro. 't Groen Kwartier (Antwerpen) kreeg een eervolle vermelding van de jury.

Doel van de Thuis in de Stad-prijs

- Steden bekronen voor innovatieve realisaties.
- De innovatie op het vlak van stedelijkheid stimuleren door geslaagde projecten onder de aandacht te brengen.
- Het verzamelen van geslaagde projecten om het stedenbeleid in de toekomst te stofferen en te inspireren.

Winnaars

Leefstraat (stad Gent)

Het Leefstraatexperiment laat bewoners en beleidsmakers ervaringsgericht zoeken hoe een andere benadering van een straat, en in het verlengde daarvan de openbare ruimte mogelijk is. Bewoners gaan samen met vrijwilligers uit het Fiets van Troje-netwerk, de stad en partnerbedrijven aan de slag rond hun duurzame droomstraat. Met de straat als canvas, schilderen de bewoners de straat van hun toekomst. Ze zoeken in praktijk uit of - en hoe - een andere en groenere straatinrichting, gekoppeld aan minder autogebruik, het samenleven in de straat en wonen in de stad een stuk aangenamer kan maken. De dialoog en dynamiek die tussen de bewoners ontstaat, maakt dit project uniek.

Quote van de jury: 'Het Leefstraat-experiment getuigt van een goede strategische aanpak, met een methodiek die goed bruikbaar is voor moeilijke, buurtgebonden mobiliteits- en leefbaarheidskwesties.'

Eggevoort Friche (Brussel, ingediend door VGC en City Mine(d)/PUM collectief)

Eggevoort Friche is de naam van een publieke groene ruimte in Brussel én van een project dat de leefbaarheid van de starre, betonnen Europawijk vol kantoren en hermetische vergaderzalen wil verhogen. Op het braakliggend terrein, een oase in "betonstad" Europawijk, zetten mensen zelf initiatieven op, dragen ze bij aan of kunnen ze genieten van initiatieven van anderen. In een buurt die al drie decennia geplaagd wordt door overstro-

mingen, vormde "water in de stad" een logisch thema.

De samenwerkingen en experimenten die op de Friche op kleine schaal worden uitgetoet, zijn ook van belang voor het Leopoldspark, de Europawijk of de hele stad.

Quote van de jury: 'Een positief en vernieuwend project, dat erin slaagt een nieuwe vorm van stedelijkheid te realiseren, met duidelijke en tastbare resultaten, met aandacht voor alle bevolkingslagen, en met een sterke band met verschillende overheden. Het project fungeert als externe makelaar in een no man's land. Het zorgt voor een match tussen de verschillende spelers, voor nieuwe coalities en nieuwe ontwerpen en activiteiten.'

Kortrijk Spreekt/Iedereen Spreekt (Kortrijk)

De voorbije decennia vormde het verenigingsleven dé voedingsbodem van het socio-cultureel leven in Kortrijk waar de stad zich op kon beroepen. Maar de maatschappij verandert, burgers engageren zich meer tijdelijk of doelmatig, zodat de instroom vermindert en niet enkel de verenigingen representatief zijn voor een gebied. Er ontstaan andere netwerken en structuren en de stad moet zich daaraan aanpassen. Deze evolutie, samen met een aantal nieuwe ontwikkelingen was voor de stad een uitdaging om haar wijze van besturen te durven herzien. Het bestuur wil de stad teruggeven aan haar inwoners, haar inwoners motiveren om zelf mee de handen uit de mouwen te steken, mee te beslissen, mee verantwoordelijkheid te nemen om de stad te laten herleven...een verhaal van co-creatie, co-productie...

Quote van de jury: 'Een creatief en innovatief project, dat een interessante dynamiek teweeg brengt. Het project sluit aan bij het zoeken naar nieuwe vormen van politiek en bestuur, en het is een vernieuwende ingreep van de stad om een aantal initiatieven op gang te zetten, op een zeer open manier, en in het besef dat een aantal resultaten onzeker zijn. 'Best practices' worden ingezet op uiteindelijk zeer verschillende terreinen, met name ruimtelijk-fysieke ingrepen en armoedebestrijding.'

Andere projecten van de shortlist

Stad Antwerpen: 't Groen Kwartier

De site van 7,2 ha midden in de stad Antwerpen was sinds het begin van de vorige eeuw bekend als het Militair Hospitaal. Het ligt in de 19e eeuwse gordel van de kernstad. Het Militair Hospitaal Antwerpen ligt in het kerngebied van het bouwblok. Alle gebouwen op de site werden opgetrokken tussen 1898 en het eerste decennium van de 20ste eeuw. Het is steeds verboden terrein geweest voor de buurt en was letterlijk een lege vlek op de land- en stratenkaart. Het Ministerie van Defensie besliste in 1993 om de deuren voorgoed te sluiten en deze enclave te verkopen. Vandaag staat deze lege vlek zeer expliciet op de kaart van Antwerpen, en werd het Militair Hospitaal inmiddels omgedoopt tot "'t Groen Kwartier". Door de omvang van de site heeft dit belangrijk stadsproject voldoende slagkracht om nieuwe impulsen te geven aan de omliggende wijken op vlak van woningdiversiteit, groene open ruimte, speelfaciliteiten, wijk-verbindingen en mobiliteit.

Eervolle vermelding van de jury: 'Een uitzonderlijk, creatief en intens project, een zeer geslaagd voorbeeld van privaat-publieke samenwerking, waarbij de stad een sterke en kwaliteitsvolle regie voert, met creatieve en geëngageerde ondernemers als private partners.'

Brussel (VGC): Cultureghem

De site van Abattoir bevindt zich in het centrum van Anderlecht. Deze site van 40.000 m² ontvangt wekelijks meer dan 100.000 bezoekers tijdens verschillende markten. Cultureghem vzw voegt hier een culturele, sociale, educatieve en sportieve dimensie aan toe, in dialoog met de buurt en bij uitbreiding met heel Brussel en omgeving. Cultureghem vzw heeft de goesting, de wil en de ambitie om een antwoord te bieden aan de actuele nood van de inwoners van Anderlecht en bij uitbreiding heel Brussel aan kwaliteitsvolle publieke ruimtes. Een ontmoetingsruimte waar ze kunnen spelen, dansen, feesten, gezond eten en nog zoveel meer.

Cultureghem is een jonge vzw die met haar werking een aangenaam kader creëert om kansen te geven aan ontmoeting en ontwikkeling. De verschillende projecten van Cultureghem brengen in een heel tastbaar en aantrekkelijk concept veel samen: gemeenschapsvorming, culturele diversiteit, inspraak, koken als kunst, gezond en toch goedkoop koken, milieuzorg, strijd tegen kansarmoede, ondersteunen van plaatselijke economie en beter benutten van de openbare ruimte.

Mechelen: Café Herman

Café Herman is een ESF-project dat sociale netwerken opent voor multiculturele ondernemers. Netwerken zijn belangrijk om

ondernemende migranten toe te leiden naar diensten die hun handelszaak en familie nodig hebben om economisch actief te worden of om te groeien. Met als neveneffect dat de binnenstad een prettige plaats wordt vol diversiteit.

De inzet van het ESF-project is het inbedden en uitrollen van een dienstverlening voor bestaande of startende etnische ondernemers in kleinbedrijf, met wortels in een multiculturele gemeenschap waarvan de leden grotendeels niet-economisch actief zijn.

Ingediende projecten 2014

Er werden 17 projecten ingediend. Omdat het interactieve proces, het leren van elkaar en het uitwisselen van ervaringen bijzonder belangrijk is, gebeurt de jurering in eerste instantie door de steden zelf. De stedelijke jury stelde een shortlist op van 6 projecten waaruit de deskundige jury de winnende projecten kon selecteren.

Antwerpen:

- IGLO
- Park mee!
- 't Groen Kwartier

Brussel (VGC):

- Eggevoort Friche
- Cultureghem

Genk:

- Vollebak Vennestraat

Gent:

- DO ODIN
- Leefstraten

Kortrijk:

- Kortrijk Spreek!

Leuven:

- Loket kinderopvang

Mechelen:

- Café Herman
- Openbaring verlichting met LED
- Verhindering sluipverkeer autoluwe binnenstad

Roeselare:

- Samenbouwen aan een duurzame thuis

Sint-Niklaas:

- Begraafpark Tereken
- Heraanleg Stationsstraat

Turnhout:

- Pest@pen

Meer info: Website thuisindestad.be

Lokale Inburgering- en Integratiemonitor 2015

De vierde editie van de Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor (LIIM) is gepubliceerd. De monitor is ontwikkeld ter ondersteuning van het integratiebeleid van de Vlaamse steden en gemeenten. Het bundelt gegevens op gemeentelijk niveau over de omvang en de maatschappelijke positie van de vreemdelingen en personen van buitenlandse herkomst om zo de lokale besturen met betrouwbare cijfergegevens te ondersteunen bij de planning en ontwikkeling van hun beleid ter zake. De LIIM is het resultaat van een samenwerkingsprotocol tussen het Agentschap voor Binnenlands Bestuur (ABB) en de Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR).

Inhoud van de monitor

Voor elke gemeente uit het Vlaamse Gewest kan op het webportaal www.lokalestatistieken.be een digitaal cijferrapport afgeleverd worden met daarin de gemeentelijke resultaten op de verschillende indicatoren en een vergelijking van deze resultaten met de gemiddelde score van een groep vergelijkbare gemeenten en de score van Vlaanderen in zijn geheel.

De LIIM bevat vooreerst een aantal demografische indicatoren die inzicht geven in de omvang en de samenstelling van de doelgroep van het lokale integratiebeleid: het aantal en de evolutie van het aantal vreemdelingen en personen van buitenlandse herkomst in de gemeente met opdeling van deze groepen naar nationaliteits- en herkomstgroepen, geslacht en leeftijd, een top 5 van vreemde nationaliteiten, het aantal verschillende vreemde nationaliteiten, de interne en internationale migraties van vreemdelingen...

Dat wordt aangevuld met indicatoren over het aantal nieuwkomers en het aantal personen dat een inburgeringstraject volgt en een inburgeringsattest heeft behaald. Daarnaast zijn ook indicatoren opgenomen over de maatschappelijke positie van de doelgroep van het integratiebeleid op vlak van tewerkstelling, onderwijs, huisvesting, welzijn en armoede en maatschappelijke participatie.

Ook voor de gemeenten uit het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest is vanaf deze editie van de LIIM een digitaal cijferrapport beschikbaar. Voorlopig bevat dit rapport slechts een beperkt aantal indicatoren. In de komende edities van de LIIM zullen ook voor de Brusselse gemeenten meer en meer gegevens beschikbaar komen.

Wie is van buitenlandse herkomst?

Bij het monitoren van de sociaal-economische positie van personen van buitenlandse herkomst volstaat het niet om te kijken naar de huidige nationaliteit van de persoon. Een groot deel van de doelgroep wordt op deze manier gemist. Zo hebben heel wat vreemdelingen in de loop der jaren de Belgische nationaliteit verworven en beschikken de kinderen van deze personen van bij hun geboorte automatisch over de Belgische nationaliteit. Het is echter niet zo dat met het verkrijgen van de Belgische nationaliteit ook de bestaande sociale achterstelling en discriminatie verdwijnt.

Sinds kort is het, door de koppeling van de sociaal-economische gegevens van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de Kruispuntbank van de **Sociale Zekerheid (KSZ)** aan de gegevens over de nationaliteitshistoriek van een persoon en diens ouders uit het Rijksregister, mogelijk om verder te kijken dan de huidige nationaliteit van een persoon.

Deze nieuwe KSZ-gegevens zijn sinds vorige editie ook opgenomen in de LIIM.

Om de herkomst van een persoon te bepalen worden 4 criteria in rekening gebracht:

- de huidige nationaliteit van de persoon
- de geboortenationaliteit van de persoon
- de geboortenationaliteit van de vader
- de geboortenationaliteit van de moeder.

Is één van deze 4 criteria een niet-Belgische nationaliteit, dan wordt de persoon beschouwd als een persoon van buitenlandse herkomst. Zijn alle 4 de criteria een Belgische nationaliteit dan wordt de persoon beschouwd als zijnde een persoon van Belgi-

sche herkomst. Deze benadering sluit aan bij de definitie zoals opgenomen in artikel 3 van het Vlaamse integratiedecreet van 2009.

Een aantal vaststellingen

Aantal personen van buitenlandse herkomst in Vlaanderen

Begin 2013 woonden er in het Vlaamse Gewest 1.180.617 personen van buitenlandse herkomst.

Dat komt overeen met 18,4% van de totale Vlaamse bevolking. Deze groep omvat dus zowel personen met een huidige vreemde nationaliteit als vreemdelingen die Belg zijn geworden en hun kinderen. Het aantal personen van buitenlandse herkomst in het Vlaamse Gewest is de voorbije 5 jaar met goed 200.000 personen toegenomen. Dat komt overeen met een stijging van het aandeel van deze groep in de totale bevolking met bijna 3 procentpunten. Het aandeel personen van buitenlandse herkomst in de totale Vlaamse bevolking lag begin 2013 2,5 keer hoger dan het aandeel personen met een huidige vreemde nationaliteit (7,3%).

In 3 Vlaamse gemeenten ligt het aandeel personen van buitenlandse herkomst boven de 50%. Het gaat om Baarle-Hertog (67%), Maasmechelen (55%) en Genk (55%). In Antwerpen is 45% van de inwoners van buitenlandse herkomst. Naast Genk en Antwerpen halen volgende centrumsteden een score van 20% of meer: Gent (29%), Mechelen (29%), Leuven (28%), Turnhout (25%) en Sint-Niklaas (22%).

Een aantal van de gemeenten uit de top 10 dankt zijn hoge score uiteraard aan het hoge aantal personen van Nederlandse herkomst. Het gaat om de grensgemeenten Baarle-Hertog, Hamont-Achel en Voeren. Zonder de personen van Nederlandse herkomst vallen zij terug tot een aandeel personen van buitenlandse herkomst onder de 15%. Het aandeel personen met een herkomst van buiten de EU ligt het hoogst in Antwerpen, Mechelen, Vilvoorde, Genk en Heusden-Zolder.

Het Agentschap Binnenlands Bestuur moedigt lokale besturen aan om hun regierol op het vlak van lokaal integratiebeleid volop op te nemen. Het Kruispunt Migratie-Integratie vzw dat sinds 1 januari 2015 is ingekanteld in het Agentschap voor Integratie en Inburgering deelt de eigen expertise i.v.m. lokaal integratiebeleid. Zo is er onder andere de publicatie 'Kapstokken voor een lokaal integratiebeleid' dat beschikbaar is op www.inspiratievoorintegratie.be.

Top 10 Vlaamse gemeenten buitenlandse herkomst

Aandeel personen buitenlandse herkomst, aandeel personen buitenlandse herkomst zonder Nederlandse herkomst en aandeel personen met een niet-EU-herkomst (in %), 2013

Totaal buitenlandse herkomst %		Buitenlandse herkomst zonder Nederlanders %		Niet-EU-herkomst %	
Baarle-Hertog	67	Genk	52	Antwerpen	32
Maasmechelen	55	Maasmechelen	45	Machelen	32
Genk	55	Kraainem	44	Vilvoorde	31
Hamont-Achel	48	Vilvoorde	43	Genk	27
Kraainem	46	Drogenbos	43	Heusden-Zolder	26
Vilvoorde	45	Machelen	43	Mechelen	24
Machelen	45	Zaventem	40	Zaventem	22
Antwerpen	45	Antwerpen	40	Beringen	21
Drogenbos	44	Houthalen-Helchteren	40	Drogenbos	21
Voeren	43	Wezembeek-Oppeem	37	Boom	21

Bron: Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor 2015.

Algemeen genomen ligt het aandeel personen van buitenlandse herkomst het hoogst in de grensstreek met Nederland in de provincies Limburg en Antwerpen, in Midden-Limburg, in de rand rond Brussel en in de regio tussen Antwerpen, Brussel en Gent.

In de grensstreek met Nederland gaat het vooral om personen van Nederlandse herkomst, in Midden-Limburg om personen van Zuid-EU- en Turkse herkomst, in de rand rond Brussel om personen met een EU-herkomst, in de groot- en centrumsteden om personen met een niet-EU-herkomst en in de regio tussen Antwerpen, Brussel en Gent om personen van Maghrebijnse herkomst.

Het aandeel personen van buitenlandse herkomst varieert sterk met de leeftijd en ligt veruit het hoogst bij de jongste leeftijdsgroepen. Voor geheel Vlaanderen zijn 34% van de kinderen tot 5 jaar van buitenlandse herkomst. In 6 Vlaamse steden en gemeenten zijn meer dan 2 op de 3 kinderen van 0 tot 5 jaar van buitenlandse herkomst. Baarle-Hertog scoort veruit het hoogst (80%). Daarna volgen Maasmechelen (74%), Genk (73%), Vilvoorde en Antwerpen (telkens 72%) en Mechelen (70%).

Sociaal-economische positie

In de Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor zijn ook gegevens opgenomen over de sociaal-economische positie van personen van buitenlandse herkomst.

Daaruit blijkt dat in nagenoeg alle Vlaamse gemeenten de personen van buitenlandse herkomst – en dan vooral de personen afkomstig van buiten de EU – een duidelijk minder goede arbeidsmarktpositie innemen dan de personen van Belgische herkomst.

Gemiddeld lag in 2013 de werkzaamheidsgraad van deze groep 25 procentpunten lager dan de werkzaamheidsgraad van personen van Belgische herkomst (47% tegenover 72%). Het omgekeerde geldt voor de werkloosheidsgraad: die ligt bij de personen met een niet-EU-herkomst bijna 4 keer hoger (15% tegenover 4%). Hieruit volgt dat ook de situatie op huishoudniveau duidelijk minder positief is voor personen van niet-EU-herkomst: het aandeel personen in een gezin met zeer lage werkintensiteit ligt bij deze groep goed 3 keer hoger dan bij personen van Belgische herkomst (29% tegenover 9%).

Tussen de steden en gemeenten lopen de werkzaamheids- en

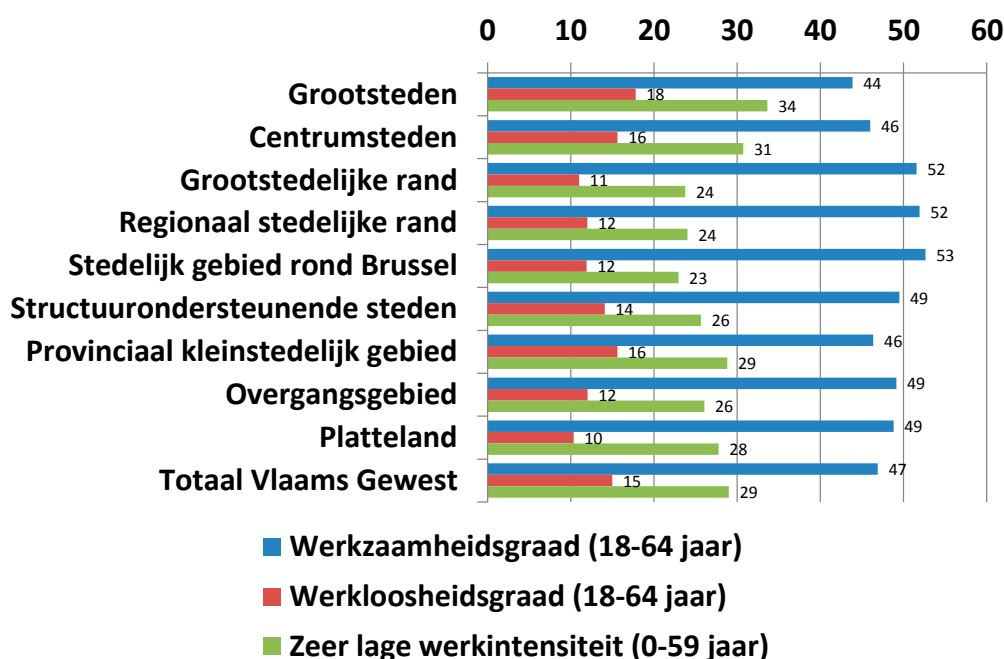
werkloosheidsgraden van personen van buitenlandse herkomst wel behoorlijk uiteen. Bekeken per groep van vergelijkbare gemeenten ligt de werkzaamheidsgraad van personen met een niet-EU-herkomst het laagst in de grootsteden. In Gent gaat het om 47%, in Antwerpen om 43%. Dat is respectievelijk 25 en 26 procentpunten lager dan de werkzaamheidsgraad van personen van Belgische herkomst.

Parallel zien we dat de werkloosheidsgraad van personen van niet-EU-herkomst het hoogst ligt in de grootsteden. In Antwerpen ligt deze op 18%, in Gent op 16%. Dat is telkens 3 keer hoger dan de werkloosheidsgraad bij personen van Belgische herkomst. Het is dan ook weinig verwonderlijk dat ook de situatie van personen van niet-EU-herkomst op huishoudniveau het meest precair is in de grootsteden. In Antwerpen leeft 35% van de personen van niet-EU-herkomst in een gezin met zeer lage werkintensiteit, in Gent 31%.

De sociaal-economische positie van personen met niet-EU-herkomst is het best in de gemeenten in de grootstedelijke en regionaal stedelijke rand en in de rand rond Brussel. Daar ligt de werkzaamheidsgraad van deze groep het hoogst en de werkloosheidsgraad en het aandeel personen in een gezin met zeer lage werkintensiteit het laagst.

Sociaal-economische positie personen van niet-EU-herkomst

Werkzaamheidsgraad, werkloosheidsgraad en aandeel personen in een gezin met lage werkintensiteit van personen van niet-EU-herkomst per groep van gemeenten in het Vlaamse Gewest, 2013, in %. Bron: Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor 2015.

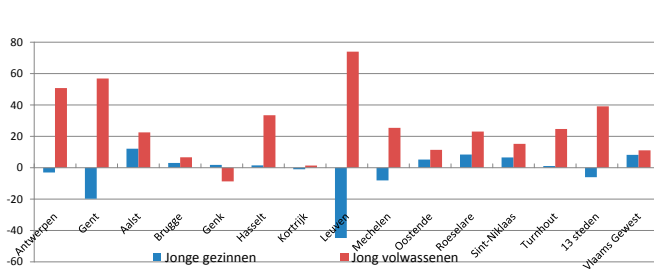

Stadsmonitor 2014: 5 markante vaststellingen

Op 17 maart 2015 werd de vijfde editie van de Stadsmonitor voorgesteld in Lamot te Mechelen. De Stadsmonitor brengt de leefkwaliteit van de centrumsteden in kaart en geeft aan hoe duurzaam hun ontwikkeling is. Nieuw aan deze editie is de extra katern rond gezinnen in de stad. Die brengt de gezins- en kindvriendelijkheid van de centrumsteden in kaart. In dit artikel leest u vijf markante vaststellingen uit de Stadsmonitor 2014.

Steden staan in de spits als het gaat over demografische veranderingen

Steden zetten sterk in om aantrekkelijke woon- en leefsteden te zijn. Enkele uitdagingen waar de steden nog uitdrukkelijk mee te maken hebben, zijn een stijgend groeipercentage van de bevolking; verdere vergroening, vergrijzing, verzilvering en verkleuring; en een selectieve stadsvlucht van hoger opgeleiden en hogere inkomensgroepen. Het positief migratiesaldo komt voornamelijk door een sterke instroom vanuit het buitenland, hoewel de buitenlandse migratie is afgenomen de laatste jaren.

Voor jongvolwassenen zijn centrumsteden aantrekkelijk. Na 10 jaar blijft ongeveer de helft van de jongvolwassenen in de vorm van een gezin met kinderen in de stad wonen. 8 van de 13 steden tellen ook een positief saldo voor jonge gezinnen. (Bron: Stadsmonitor, 2014)

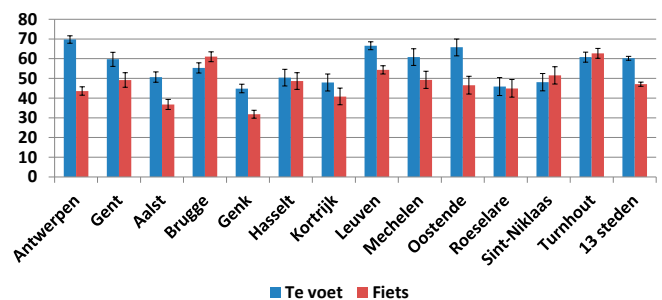
Stedelijke woonkwaliteit is een belangrijk element

80% van de stedelingen zijn tevreden over hun woning, 75% over de buurt en stad. Verder is er ook een positieve evolutie merkbaar inzake het wooncomfort en de duurzaamheid van de woningen (energiezuinigheid en -recupererend). Maar de stedelingen betalen hier ook een prijs voor. De woonkosten wegen meer door vergeleken met 2011: ongeveer de helft van de huurders en 30% van afbetalende eigenaars spendeert meer dan 1/3 van het loon aan de huur of afbetaling van een woning.

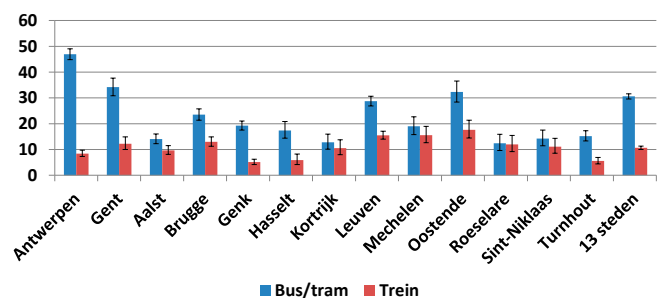
Mobiliteit blijft belangrijk aandachtspunt

Hoewel stedelingen zich duurzamer verplaatsen in de vrije tijd t.o.v. 2011, blijft de auto/motor het hoofdvervoermiddel voor woon-/werk-/schoolverkeer. Stadsbewoners geven ook aan dat onaangepaste snelheid in de buurt een probleem is en slechts de helft van de inwoners zegt zich veilig te kunnen verplaatsen als zwakke weggebruiker.

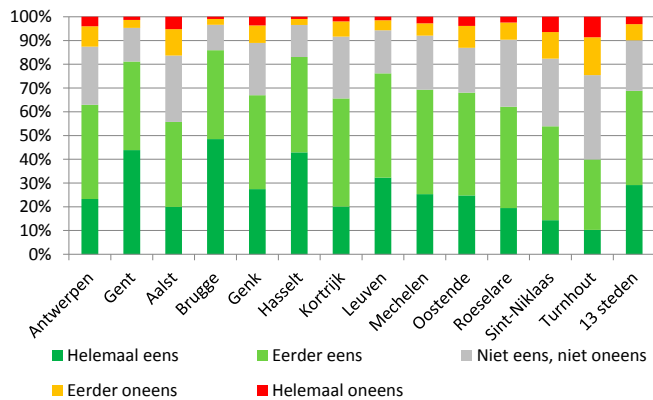
Verplaatsingen in de vrije tijd. (Bron: Stadsmonitor, 2014)

Steden bruisen, maar het zijn niet altijd de inwoners die daar de vruchten van plukken

Over de jaren heen is de fierheid over de stad toegenomen, al zijn er grote verschillen tussen de steden onderling. Dit geldt ook voor het vertrouwen in het stadsbestuur. Uit de economische indicatoren blijkt dat er heel wat welvaart gecreëerd wordt, al zijn het niet altijd de inwoners die daarvan genieten. Zo blijkt ook dat de jobcreatie niet noodzakelijk voor hogere arbeidsparticipatie zorgt. Het cultuur- en vrijetijdsaanbod neemt toe in de steden. In de meerderheid van de steden is de openheid ten aanzien van andere culturen toegenomen, de sociale integratie van stedelingen in hun buurt blijft op gelijke hoogte als in 2011.

Gezinnen in de stad

Kinderen en jongeren maken steeds een belangrijker deel uit van de stadsbevolking. In het algemeen is er een hoge tevredenheid van gezinnen die met kinderen in de stad wonen. Toch zijn er specifieke uitdagingen voor de steden zoals kansarmoede, hogere ongekwalificeerde uitstroom, verkeersveiligheid enz.

De Stadsmonitor is te raadplegen als website en als publicatie. Alle informatie vindt u op www.stadsmonitor.be

Meer informatie over het congres, de presentaties en opnames van de sprekers vindt u op www.thuisindestad.be/congres-stadsmonitor.

De gezins- en kindvriendelijkheid van de centrumsteden in kaart

Het aantrekken en behouden van jonge gezinnen blijft een belangrijk speerpunt voor de steden. De Stadsmonitor kreeg daarom een extra luik die de gezins- en kindvriendelijkheid van de steden in kaart brengt.

Belangrijk voor dit nieuwe luik was een stem te geven aan kinderen en jongeren onder de 16 jaar, een groep die normaal niet bevroegd wordt in de Stadsmonitor. Kind en Samenleving, de Hogeschool Gent en Mediaraven ontwikkelden in opdracht van de Vlaamse overheid een webtool - een digitale vragenlijst - die kinderen en jongeren bevroegd naar hun ervaringen over hun stad en buurt.

Deze tool werd in een testfase aan 363 kinderen en jongeren voorgelegd, om zo de vragenlijst te optimaliseren. Het resultaat is een repliceerbare tool. Een belangrijke conclusie uit de eerste bevroeding was dat kinderen en jongeren graag hun zegje doen over hun buurt en stad en dit vanuit verschillende leefsituaties beleven.

De resultaten en aanbevelingen zijn te lezen in de extra katern "Gezinnen in de stad. De gezins- en kindvriendelijkheid van onze centrumsteden in kaart".

'Makers van de stad' deelden ervaringen en kennis op het Congres Stadsmonitor

De nieuwe Stadsmonitor werd voorgesteld op het Congres Stadsmonitor van 17 maart in Mechelen. Meer dan 300 deelnemers kregen toelichting bij de belangrijkste vaststellingen van het onderzoek en de bevolkings- en huishoudensprognoses voor de centrumsteden. De deelnemers konden daarnaast ook deelnemen aan 8 stadsateliers over maatschappelijke en stedelijke uitdagingen.

Bevolkingsprojectie: in 9 op de 10 gemeenten stijgt de bevolking de komende jaren

De Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR) maakte op 29 januari 2015 de nieuwe bevolkings- en huishoudensprojecties voor de volgende 10 jaar bekend. Dit artikel overloopt de belangrijkste vaststellingen.

Sterke groei in Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Antwerpen en Gent

In de overgrote meerderheid van de Vlaamse steden en gemeenten neemt de bevolking toe.

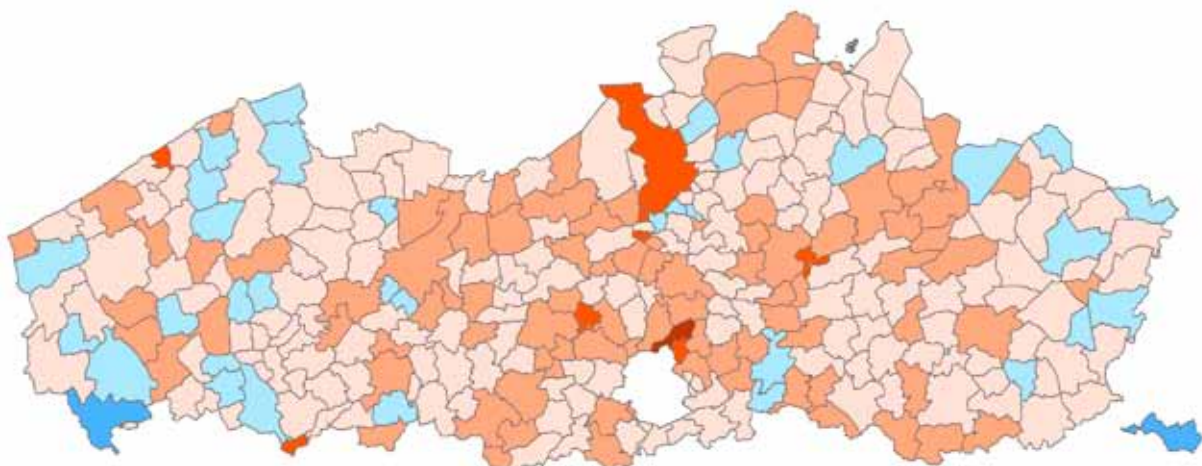
In 174 gemeenten beperkt de groei tussen 2014-2024 zich beneden 5%.

De regio rond het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met Vilvoorde als absolute koploper (meer dan 15 procent), kent de sterkste stijging van de bevolking. Ook in Antwerpen (rond 10 procent) en in mindere mate Gent (6 procent) neemt de bevolking meer dan gemiddeld toe.

Daarentegen zijn er heel wat gemeenten, vooral in Limburg, West-Vlaanderen en het zuiden van Oost-Vlaanderen waar de bevolkingsgroei trager verloopt. In 35 gemeenten zal de bevolking naar verwachting zelfs afnemen.

Procentuele verandering in de totale bevolking, 2014-2024, lokale variatie (Bron SVR)

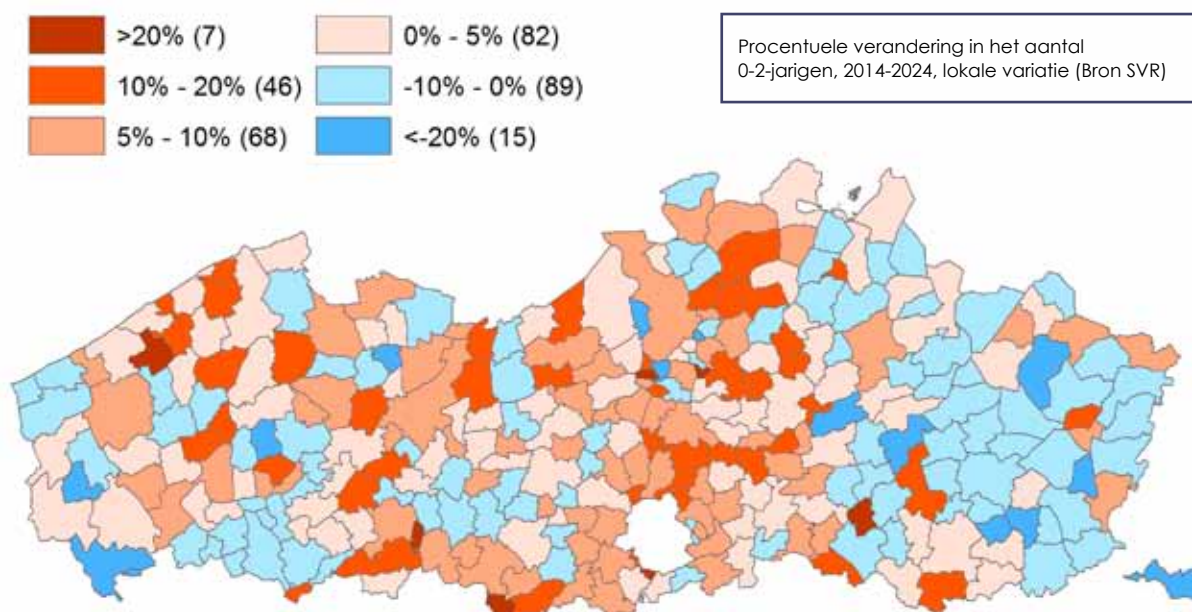
Er is een grote verscheidenheid in de toename of afname van het aantal 0-2 jarigen per gemeente

De volgende 10 jaar wordt in 203 (66%) Vlaamse gemeenten een toename verwacht van het aantal 0-2 jarige peuters.

Dit is belangrijk voor de capaciteitsuitdagingen rond kinderopvang, kleuter- en lager onderwijs enz. De aangroei varieert tus-

sen minder dan 1% tot meer dan 20%. Voor Antwerpen gaat het om bijna 10% en voor Gent om bijna 9%.

In 104 gemeenten (33%) neemt het aantal 0-2 jarigen af, van minder dan 1% tot meer dan 20%. Vooral in Limburg, maar ook in Oost- en West-Vlaanderen zal het aantal peuters de komende 10 jaar verminderen.

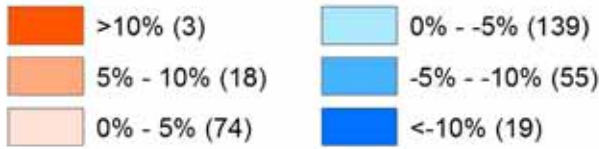
De bevolking op actieve leeftijd (20-64 jarigen) neemt tegen 2024 in vele gemeenten af

Het aantal inwoners tussen de leeftijd van 20 en 64 jaar neemt af in bijna 70% (213) van de gemeenten. De daling blijft meestal beperkt tot 5%, maar in 74 gemeenten kan ze oplopen tot meer dan 10%.

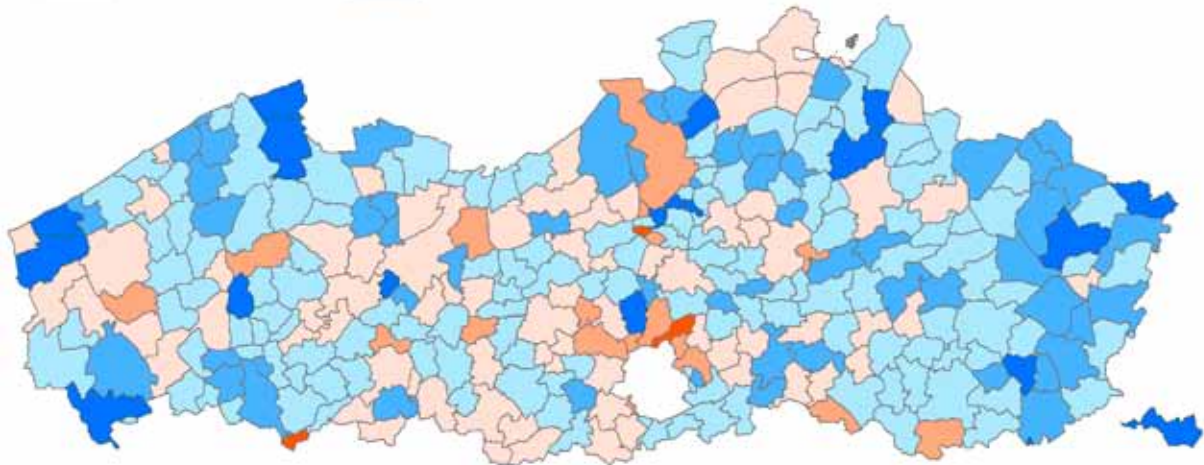
Antwerpen en Gent kennen een stijging van het aantal 20-64 jarigen.

Ook in gemeenten in de noordrand van Brussel zoals Vilvoorde, Machelen, Zaventem, Grimbergen, Wemmel, Asse en Opwijk is er een sterke groei.

Als er een daling is blijft deze meestal relatief beperkt, met 5 procent, al zijn er tien gemeenten, voornamelijk aan de kust en in het zuidoosten van Limburg, waar deze bevolkingsgroep met minstens 10 procent afneemt.

Procentuele verandering in het aantal 20-64-jarigen, 2014-2024, lokale variatie (Bron SVR)

In de komende 10 jaar stijgt het aantal 65-plussers in alle gemeenten

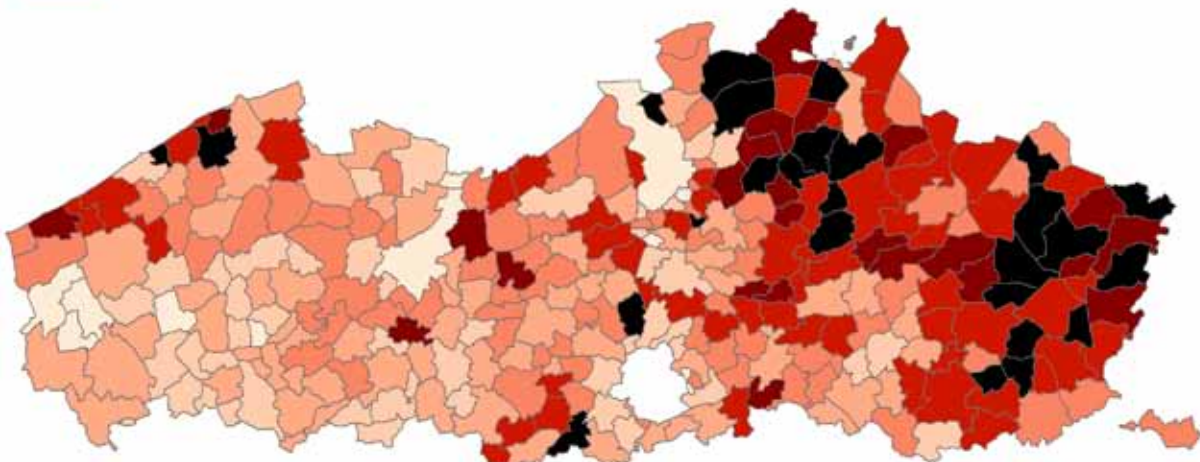
De stijging van het aantal 65-plussers toont deels een omgekeerd evenredig beeld met dat van de verjonging en de toename van de beroepsactieve bevolking. Tussen 2014 en 2020 zal het aantal 65-plussers naar verwachting toenemen in alle steden en gemeenten.

Voor de grote meerderheid van de gemeenten ligt de stijging tussen 10% en 30%. In 50 gemeenten neemt het aantal 65-plussers zelfs met meer dan 30% toe.

Koplopers bevinden zich vooral in Limburg (zoals bijvoorbeeld de regio rond Peer, Houthalen, Zonhoven), en in de provincie Antwerpen (zoals de regio rond Kasterlee, Lille, Vorselaar, Olen). In 11 gemeenten, waaronder Antwerpen en Gent ligt de toename lager dan 10%.

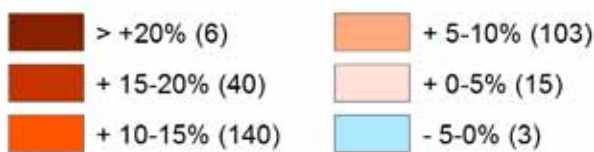
Procentuele verandering in de 65-plussers, 2014-2024, lokale variatie (Bron SVR)

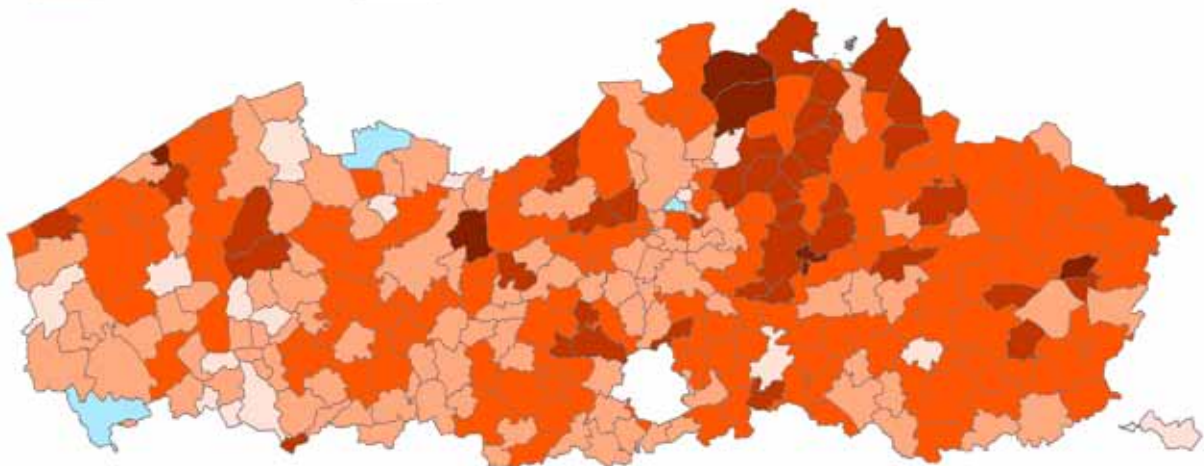
Aantal een- en tweepersoonshuishoudens neemt toe

De huishoudensprojecties schetsen een sterke toename van de een- en tweepersoonshuishoudens. Bij de 1-persoonshuishoudens varieert de toename van ruim 20% tussen 2014 en 2024 (bijvoorbeeld in Wuustwezel, Opglabbeek) tot minder dan 1% (bijvoorbeeld in Leuven).

De toename van de kleinere huishoudens is het sterkst in de gemeenten van de Antwerpse Noorderkempen, in de Limburgse gemeenten en in de kustgemeenten. Het gaat vooral om een toename van alleenwonende ouderen en oudste ouderen.

1 persoonshuishoudens, 2014 - 2024, procentuele verandering t.o.v. 2014 (Bron SVR)

Bevolkingsprojecties kunnen beleid onderbouwen, maar als beleid kan u ze ook deels mee bepalen

De bevolkings- en huishoudensprojecties kunnen beleid onderbouwen.

Ze geven inzicht in de globale uitdagingen rond wonen, kinderopvang, onderwijs, zorg, mobiliteit enz. De gezinsverdunding en de groeiende vergrijzing scheppen bijvoorbeeld mogelijkheden voor slimmere logistieke distributie van voedsel en andere aankopen, mobiele dienstencentra, nieuwe (e-)zorgoplossingen tussen mantel- en residentiële zorg in, nieuwe woonoplossingen (opdelen grote woningen, modulaire woningen enz.), particulier autodelen, flexibele gemeenschapsinfrastructuur waarvan de functie in de tijd kan wijzigen, nieuwe vormen van afvalbeheer enz.

Belangrijk is wel dat bevolkings- en huishoudensprojecties toekomstvooruitzichten zijn op basis van tendensen en cijfers in het verleden. Dit maakt dat deze projecties nooit helemaal juist zul-

len zitten. Een aantal factoren zijn zekerder zoals de geboorte- en sterftetekans, terwijl andere meer onzeker zijn zoals migratie. Dit maakt dat u met beleid ook een impact kunt hebben op de bevolkings- en huishoudensprojecties.

Als u bijvoorbeeld de afgelopen jaren vooral woningen voor jonge gezinnen hebt voorzien, dan hebt u veel kans dat de bevolkingsprojecties een groei zullen aangeven voor deze groep. Heeft u echter als gemeente vooral 1- en 2-persoonsappartementen voorzien, dan zal de projectie een sterkere groei aangeven voor deze groep. Met beleidskeuzes kunt u dus de bevolkingsprognoses ook versterken of verzwakken. Toch is het belangrijk om zeker met de algemene trends rekening te houden in het beleid.

Territoriale hervormingen in Frankrijk

Volgens artikel 1 van de Franse Grondwet is de Franse Republiek op een gedecentraliseerde manier georganiseerd. Frankrijk telt 22 regio's, 101 departementen, 36.700 gemeenten en 2.600 intergemeentelijke groeperingen.

Frankrijk telt dus vier administratieve niveaus: regio, departement, gemeente en intergemeentelijke samenwerking. De opeenstapeling van administratieve niveaus en gedeelde bevoegdheden wordt bestempeld als een territoriale "millefeuille", is voor de burger ondoordringbaar en schaadt de administratieve werking.

De Franse regering heeft de ambitie om het administratieve landschap te herschape in een samenhangend en transparant systeem.

Wat houden de hervormingen in?

Het **eerste luik** van de territoriale hervorming startte in januari 2014 met het oprichten van nieuwe metropolen. Op 1 januari 2015 zagen de metropolen Rennes, Bordeaux, Toulouse, Nantes, Brest, Lille, Rouen, Grenoble, Strasbourg en Montpellier het levenslicht. De metropool Lyon, eveneens opgericht op 1 januari 2015, heeft een bijzonder statuut: zij oefent tegelijk de bevoegdheden van een departement en een metropool uit. De metropolen van Grand-Paris en van Aix-Marseille-Provence starten op 1 januari 2016. De nieuwe entiteiten zullen meer bevoegdheden hebben en zullen onder meer tussenkomen in het departementaal wegennet, het schoolvervoer en de internationale promotie van hun gebied.

Het **tweede luik** van de hervorming houdt de vermindering in van het aantal regio's van 22 naar 13 vanaf 1 januari 2016.

Aaneensluitingen van regio's:

- Alsace, Lorraine en Champagne-Ardenne
- Nord-Pas-de-Calais en Picardie
- Bourgogne en Franche Comté
- Haute-Normandie en Basse-Normandie
- Rhône-Alpes en Auvergne
- Midi-Pyrénées en Languedoc-Roussillon
- Aquitaine, Limousin en Poitou-Charentes.

6 onveranderde regio's

- Bretagne
- Pays de la Loire
- Centre
- Île-de-France
- Provence-Alpes-Côte d'Azur
- Corse.

Met deze big bang operatie beoogt de regering schaalvoorstellen te realiseren, of zoals President François Hollande het in januari 2014 verwoordde: "la création des régions, de taille européenne pour être capable de bâtir des stratégies territoriales".

Daarbij werd vooral naar de Duitse Länder gekeken. Momenteel zijn er maar vier Franse regio's die meer dan 4 miljoen inwoners tellen (Île-de-France, Rhône-Alpes, Provence-Alpes-Côte-d'Azur en Nord-Pas-de-Calais) tegenover 7 van de 16 Länder en 8 van de 20 Italiaanse regio's.

In de toekomstige kaart van 13 regio's zullen 7 regio's die kaap overschrijden en zal de gemiddelde bevolking 4,8 miljoen bedragen. Maar ook al komen ze qua inwoneraantal dichterbij de Duitse Länder, de Franse regio's hebben lang niet dezelfde bevoegdheden als de Länder. Het budget van de Duitse Länder is gemiddeld het achtvoud van dat van de toekomstige Franse regio's.

Bovendien zegt de grootte niet altijd iets over de kracht: zo komt Alsace, als een kleine regio van Frankrijk, op de derde plaats in de rangschikking van het BBP/capita, na l'Île de France en Rhône-Alpes.

De Senaat heeft op 27 januari 2015 het ontwerp van wet houdende nieuwe territoriale organisatie van de Republiek (projet de loi portant nouvelle organisation territoriale de la République (NOTRe)), goedgekeurd.

Dit ontwerp van wet houdt het **derde luik** van de territoriale hervorming in. Het ontwerp NOTRe beoogt een verduidelijking van de bevoegdheden van de verschillende territoriale niveaus: gemeente, intergemeentelijke samenwerking, departement en regio.

Deze twee territoriale niveaus zullen geen recht meer hebben om in alle beleidsdomeinen in te grijpen. Dit laat toe om "qui fait quoi" te verduidelijken, het beleid tussen de verschillende niveaus te harmoniseren en om onnodige uitgaven te vermijden bij mogelijke concurrentie van administratieve niveaus.

Gemeenten worden versterkt

De gemeente is het basisniveau van de Franse Republiek: deze van de lokale democratie. De gemeente blijft het enige niveau – naast de centrale overheid – die over een algemene bevoegdheidsclausule beschikt, die haar toelaat aan de dagelijkse noden van de burgers te beantwoorden.

De versterking van de gemeenten gebeurt ook door het aanmoedigen van fusies van gemeenten. De wet nr. 2010-1563 van 16 december 2010 de réforme des collectivités territoriales, die een wettelijk kader voor fusies van gemeenten creëerde, was niet erg succesvol: er zijn enkel dertien nieuwe gemeenten uit vijftig oude gemeenten gecreëerd. Een voorstel van wet, dat gelijklopend met het ontwerp NOTRe voorgesteld werd en door de Regering gesteund wordt, voorziet dat gemeenten die zich in het fusieverhaal lanceren, een financiële stimulans zullen genieten, wat niet voorzien was in de wet van 16 december 2010 en niet verwaarloosbaar is op een moment waar de lokale overheden geconfronteerd worden met een drastische daling van de overheidsdotaties. Nieuwe gemeenten, gefusioneerd vóór 1 januari 2016, zullen genieten van het behoud van hun dotaties gedurende een periode van drie jaar.

Intergemeentelijke samenwerking krijgt meer macht

De huidige intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zijn nu te zwak om projecten van grote omvang te dragen. Het verhogen van de intergemeentelijke drempel – minimum aantal inwoners om intergemeentelijk te mogen samenwerken – van 5 000 naar 20 000 inwoners zal meer capaciteit aan deze samenwerkingsverbanden geven. Ze zullen ook in meer domeinen kunnen optreden.

De departementen zullen zich richten op de solidariteit en op taken inzake sociale ontwikkeling.

Ze zullen ook de gemeenten en de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden begeleiden in domeinen waarvoor deze over geen voldoende middelen beschikken (ruimtelijke ordening, huisvesting ...).

Regio's zullen versterkt worden

Als sleutelactoren voor het economisch herstel zullen zij belast worden met de uitwerking van een regionaal schema voor economische ontwikkeling, innovatie en internationalisering, de coördinatie op hun grondgebied van alle acties ten gunste van de economie, het beheer van de havens en luchthavens, de noodzakelijke infrastructuur voor de ontwikkeling en de werkgelegenheid. Zij zullen het beleid voor regionaal en interlokaal vervoer aansturen. Zij beschikken al sinds 2014 over het beheer van de Europese fondsen en zullen volledig bevoegd worden voor de beroepsopleiding.

Nieuwe regels bewijs kennis Nederlands, nodig om bij een Vlaams lokaal bestuur aan de slag te kunnen

Wie in Vlaanderen in een lokaal bestuur wil werken, moet kunnen bewijzen dat hij het Nederlands op het vereiste niveau beheerst. Hier volgt een concrete toelichting aan de hand van vragen.

De wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 (afgekort: Bestuurstaalwet), bepalen dat in de plaatselijke diensten in het Nederlandse, het Franse of het Duitse taalgebied niemand tot een betrekking benoemd of bevorderd kan worden indien hij de taal van het gebied niet kent (artikel 15, §1, eerste lid). Volgens de Vaste Commissie voor Taaltoezicht, die de toepassing van de Bestuurstaalwet moet bewaken, geldt dit zowel voor statutaire als voor contractuele personeelsleden, tot zelfs voor personen tewerkgesteld in het kader van artikel 60, §7 van de OCMW-wet.

Daaruit volgt dat wie in Vlaanderen in een lokaal bestuur wil werken, moet kunnen bewijzen dat hij het Nederlands op het vereiste niveau beheerst. Hetzelfde geldt voor de regionale besturen en ook voor de Vlaamse en federale overheden.

Doorgaans is dat geen probleem en bewijzen kandidaat-personeelsleden die kennis van het Nederlands via de taal van het diploma gevraagd bij aanwerving. Als dat diploma in een andere taal behaald werd of er geen diploma vereist is, bepaalde de Bestuurstaalwet dat de kandidaat zijn kennis van het Nederlands op het gewenste niveau moest bewijzen in een taalexamen bij het federale selectiecentrum Selor.

In de toenemende Europese context van vrij verkeer van werknemers was dat monopolie voor Selor echter niet meer houdbaar; de Europese Commissie verplichtte de diverse Belgische overheden hun regelgeving aan te passen. De Vlaamse ge-

meenschap, sinds de staatshervorming van 1980 bevoegd om de taalkennis van het personeel van de Vlaamse lokale en regionale besturen te regelen behalve voor de gemeenten met faciliteiten voor Franstaligen, paste haar regelgeving aan met het decreet van 18 november 2011 tot regeling van het bewijs van taalkennis, vereist door de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 (Belgisch Staatsblad van 16 december 2011).

De praktische uitvoeringsbepalingen volgden in een besluit van de Vlaamse Regering van 3 mei 2013 (Belgisch Staatsblad van 30 mei 2013). Die nieuwe regeling ging van kracht op 1 juli 2013.

Waarin bestaat die nieuwe regeling voor het bewijs van taalkennis?

De hoofdlijnen van de nieuwe regeling zijn als volgt:

Voortaan moet een kandidaat-personeelslid zijn kennis van het Nederlands pas bewijzen op het ogenblik van de benoeming of aanstelling, niet langer bij aanvang van de selectieprocedure.

De kennisniveaus van het Nederlands, vereist per niveau en aard van de betrekking, zijn opnieuw vastgesteld op basis van het **Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen (ERK)**. Het ERK is een concept uitgewerkt door de Raad van Europa.

De bedoeling ervan is taalkennis vergelijkbaar te maken over de Europese landsgrenzen heen en de wederzijdse erkenning van taalattesten mogelijk te maken. Ook het Vlaamse ministerie van Onderwijs en Vorming maakt er gebruik van.

Het ERK kent zes vaardigheidsniveaus, met telkens een hoge en een lage vorm van de klassieke verdeling in basisniveau, middenniveau en gevorderd niveau:

A: Basisgebruiker	A1: Breakthrough ('doorbraak')
	A2: Waystage ('tussenstap')
B: Onafhankelijk gebruiker	B1: Threshold ('drempel')
	B2: Vantage ('uitzicht')
C: Vaardige gebruiker	C1: Effective operational proficiency ('effectieve operationele vaardigheid')
	C2: Mastery ('beheersing')

A1 is dus het laagste niveau, C2 het hoogste.

Die niveaus kunnen ook vastgesteld worden voor elk van de communicatieve vaardigheden schrijven, spreken, lezen en luisteren afzonderlijk.

Per niveau en aard van de betrekking zijn minimaal de volgende ERK-kennisniveaus van het Nederlands vereist:

	Lezen	Luisteren	Schrijven	Spreken
Niveau A	C1	C1	C1	C1
Niveau B	C1	C1	B2	B2
Niveau C	B2	B2	B2	B2
Niveau C, technisch en verzorgend	B1	B1	B1	B1
Niveau D, administratief en verzorgend	B1	B1	B1	B1

	Lezen	Luisteren	Schrijven	Spreken
Niveau D	A2	A2	A2	A2
Niveau E	A2	A2	A2	A2

Daarnaast heeft de Vlaamse Regering bepaald welke binnen- en buitenlandse bewijzen van kennis van het Nederlands erkend worden.

Welke bewijzen van kennis van het Nederlands erkent de nieuwe regeling?

Er zijn in hoofdzaak twee categorieën: bewijzen van kennis van het Nederlands, uitgereikt door onderwijsinstellingen die het Nederlands als onderwijstaal hebben, en die van onderwijsinstellingen die het Nederlands niet als onderwijstaal hebben. De onderwijstaal is de taal die bij het onderwijs gebruikt wordt. In Vlaanderen is dat op enkele uitzonderingen na het Nederlands en in Wallonië het Frans, ook bij de lessen Nederlands.

Taalbewijzen van instellingen met het Nederlands als onderwijstaal (Nederlandstalige onderwijsinstellingen in Vlaanderen en Brussel, maar ook in Nederland, Suriname, Aruba, Curaçao en Sint-Maarten) zijn geldig als ze (in eigen land of landsdeel) wettelijk erkend zijn in het vereiste ERK-niveau.

Taalbewijzen van binnen- en buitenlandse instellingen die het Nederlands niet als onderwijstaal hebben, worden enkel erkend als ze, in het vereiste niveau van het ERK, afgeleverd zijn door een instelling die erkend en gemachtigd wordt door het Certificaat Nederlands als Vreemde Taal (CNaVT).

Het Certificaat Nederlands als Vreemde Taal, een project van de Nederlandse Taalunie, maakt sinds jaar en dag examens Nederlands voor leerders over de hele wereld. Alle door CNaVT erkende instellingen in de wereld kunnen de examens afnemen..

U kunt de lijst van de instellingen die de CNaVT-examens kunnen afnemen, raadplegen op <http://www.cnavt.org>. De testen van het CNaVT vinden maar eenmaal per jaar plaats op een lang op voorhand vastgelegde datum. Doorgaans is dat de tweede vrijdag van mei. Het examengeld bedraagt in België 75 euro.

Naast deze twee hoofdcategorieën zijn er nog een aantal neven-categorieën. Ze komen aan bod in volgende vragen.

Welke bewijzen van instellingen met het Nederlands als onderwijstaal worden erkend?

In Vlaanderen erkent het ministerie van Onderwijs en Vorming de getuigschriften van een opleiding NT2 (of Nederlands als Tweede Taal) in een Centrum voor Volwassenenonderwijs en getuigschriften behaald in een universitaire taalopleiding of een taalopleiding aan een hogeschool. De certificaten uitgereikt door de Centra voor Basiseducatie zijn ook geldig, maar enkel tot niveau A2 van het ERK.

Ook de bewijzen van taalkennis voor het onderwijs, uitgereikt op grond van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 oktober 2010 betreffende de organisatie van examencommissies door een Centrum voor Volwassenenonderwijs, zijn geldig voor alle ERK-niveaus. Deze bewijzen voldoen immers aan de voorschriften van artikel 5 van het besluit van 3 mei 2013: ze worden decretaal erkend en worden uitgereikt door een instelling met het Nederlands als onderwijstaal.

Voor de periodes 2013-2014 en 2014-2015 heeft de Vlaamse minister van Onderwijs het Centrum voor Volwassenenonderwijs Brussels Education Center, Pleinlaan VUB, 1050 Elsene, de bevoegdheid gegeven deze bewijzen van taalkennis geldig voor leerkrachten en ondersteunend personeel in het onderwijs uit te reiken. Deze bewijzen zijn dus ook geldig in het kader van het besluit van 3 mei 2013 voor de lokale en regionale besturen. De taaltesten zelf zijn echter afgestemd op een onderwijsomgeving. Ze worden twee keer per jaar georganiseerd, namelijk in de maand november en in de maand mei. Het inschrijvingsgeld voor deze testen bedraagt 15 euro.

Oorspronkelijk was het de bedoeling om een gelijkaardige commissie de bevoegdheid te geven specifieke taaltesten af te nemen in het kader van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluit (zie artikel 10 van het uitvoeringsbesluit). Omdat er al voldoende nieuwe mogelijkheden zijn om de kennis van het Nederlands te bewijzen en om budgettaire redenen, werd besloten om die commissie niet op te richten.

Voldoen niet aan de voorschriften van artikel 5 van het besluit: attesten uitgereikt door allerhande private talenscholen. Ook de taalattesten uitgereikt door de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB) en door Syntra zijn niet wettelijk erkend en zijn dus niet geldig.

Voor Nederland is het Staatsexamen NT2, nodig om in Nederland te kunnen werken of studeren, nu ook bij ons geldig. Het

bestaat op 2 niveaus: ERK-niveau B1 (middelbaar beroepsonderwijs) en B2 (hoger beroepsonderwijs). Zie <http://www.staatsexamensnt2.nl> voor meer informatie. Let wel: de ERK-niveaus die Nederland hanteert, komen niet overeen met de niveaus vereist in ons besluit. Wie in Nederland geslaagd is voor het Staatsexamen NT2 op ERK-niveau B2, dat daar toegang geeft tot een baan of opleiding op HBO- of universitair niveau, krijgt daarmee bij ons enkel toegang tot een betrekking op het C-niveau (middelbaar onderwijs) of lager.

Voor het buitenland is het niet mogelijk om alle certificaten op te sommen die onder artikel 5 van het besluit vallen. Afgezien van de Staatsexamens NT2 in Nederland zal er dus geval per geval onderzocht moeten worden of ze voldoen aan de voorschriften in artikel 5.

Blijven de attesten uitgereikt door Selor verder geldig?

De bewijzen van kennis van het Nederlands die Selor in het verleden uitreikte, blijven geldig (zie artikel 6 van het decreet van 18 november 2011).

Ook na de inwerkingtreding van het decreet en zijn uitvoeringsbesluit per 1 juli 2013 kunnen kandidaat-personeelsleden hun kennis van het Nederlands nog verder bij Selor laten testen (zie artikel 9 van het uitvoeringsbesluit).

Selor maakt in de praktijk ook gebruik van de ERK-indeling, al is die nog niet ingebed in de regelgeving. De vereiste kennisniveaus zijn niet helemaal identiek met die die de Vlaamse Regering vastgesteld heeft. Artikel 9 van het uitvoeringsbesluit stelt de Selor-taalbewijzen per aanwervingsniveau gelijk met die volgens de criteria uitgewerkt in het uitvoeringsbesluit.

Zijn er nog andere manieren om zijn taalkennis te bewijzen?

Ook de Huizen van het Nederlands kunnen nu bewijzen van kennis van het Nederlands, om bij een lokaal of regionaal bestuur aan de slag te gaan, afleveren.

In Vlaanderen en Brussel zijn er 8 Huizen van het Nederlands: 5 provinciale Huizen en 3 stedelijke Huizen (Antwerpen, Brussel en Gent). De Huizen van het Nederlands zijn aparte vzw's. Ze vormen een samenwerking tussen alle aanbiederstrekkingen Nederlands Tweede Taal (NT2) in het werkingsgebied. Al die aanbiederstrekkingen werken binnen de Vlaamse onderwijsregelgeving en

zijn volledig afgestemd op het ERK voor de niveaubepaling NT2.

Aangezien dit een nieuwe bevoegdheid is voor de Huizen van het Nederlands, wordt de mogelijkheid om bewijzen van kennis van het Nederlands te verstrekken voorlopig beperkt tot de drie stedelijke Huizen van Antwerpen, Brussel en Gent en dat enkel voor bepaalde ERK-niveaus, namelijk de laagste ERK-niveaus A2 en B1. Voor de technische en de verzorgende functies is dat voldoende voor aanwerving tot het niveau C, voor de administratieve functies tot het niveau D.

Wat met de betrekkingen in de niveaus D en E, waarvoor bij aanwerving geen diploma vereist is?

Deze personen kunnen hun taalkennis dus niet via de taal van hun diploma bewijzen. Moeten die dan altijd hun kennis van het Nederlands in een test bewijzen?

Voor deze personeelsleden is er een overgangsmaatregel: personeelsleden van de niveaus D en E bewijzen hun kennis van het Nederlands, als ze kunnen aantonen dat ze acht jaar als regelmatige leerling onderwijs hebben gevolgd in het Nederlandstalige lager en secundair onderwijs. De betrokken schoolbesturen zorgen voor de nodige attesten.

Moet ik bij bevordering of als ik van bestuur verander opnieuw een taaltest afleggen?

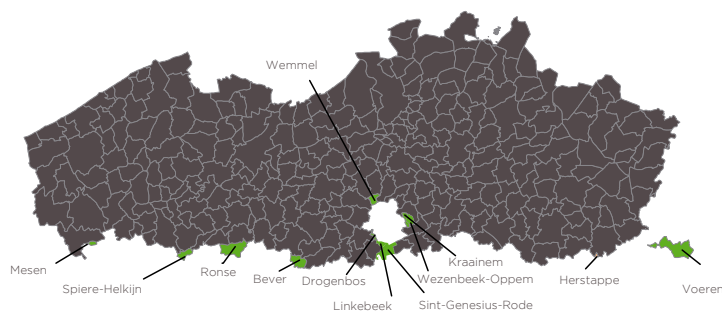
Het bewijs van kennis van het Nederlands is enkel nog nodig bij aanwerving. Daarom bepaalt het tweede lid van artikel 4 van het uitvoeringsbesluit dat het slagen voor een selectie bij bevordering geldt als afdoende bewijs van de beheersing van het Nederlands op het nieuwe niveau.

Een belangrijk principe van de nieuwe regelgeving is immers het "only once"-principe: personeelsleden worden zoveel mogelijk maar eenmaal op hun kennis van het Nederlands getest, namelijk bij de eerste aanwerving, niet meer nadien. Ook niet meer als dit personeelslid overgaat naar een ander bestuur. In dezelfde filosofie worden zoveel mogelijk bewijzen van taalken-

nis van andere binnen- en buitenlandse instellingen erkend, als die voldoen aan de wettelijke voorschriften. Een beperking hier is natuurlijk de bevoegdheid van de Vlaamse gemeenschap. Waar de federale overheid bevoegd blijft, is het aan haar om te bepalen of een personeelslid dat overgaat naar een ander bestuur een nieuw bewijs van taalkennis moet voorleggen of niet.

Wat met de faciliteitengemeenten?

Voor de faciliteitengemeenten blijft de federale regeling van kracht. Kandidaat-personeelsleden die een bewijs van taalkennis nodig hebben, moeten zich door Selor laten testen. Bij overgang naar een bestuur zonder faciliteiten blijft dat attest geldig.

Zal de nieuwe regelgeving eventueel nog bijgestuurd worden?

Dit is een nieuwe bevoegdheid die de Vlaamse gemeenschap voor het eerst uitoefent. Daarom stelt het uitvoeringsbesluit in artikel 11 een evaluatie in het vooruitzicht, twee jaar na de inwerkingtreding op 1 juli 2013. Bedoeling is dat eventuele anomalieën of andere ongewenste effecten dan nog kunnen worden bijgestuurd.